PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК VI КВІТЕНЬ — APRIL, 1965 ЧИСЛО 4

Authorized as Second Class Mail by the Post Office Department, Ottawa, and for Payment of Postage in Cash.

ПРОМІНЬ

РІК VI КВІТЕНЬ, 1965

Ч. 4 Виходить раз у місяць

Видає

Союз Українок Канади

Редагує Редакційна Колегія

Наталя Когуська — редакторка, Анна Токарик — голова Союзу, Ольга Войценко, Тоня Торохович, др. Ганна Янішевська, Оленка Негрич.

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

PROMIN

APRIL, 1965 VOL. VI

Monthly Publication No. 4

Published by

Ukrainian Women's Ass'n of Canada

Edited by Editorial Committee

Natalia Kohuska, Editor

Subscription in Canada $3.50
Subscription in other countries 4.00
Single copy ..... .40

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B., Winnipeg 4, Man.

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Ганна Черінь — Христос Воскрес! 1
Юрій Шерех — Світло вночі 1
Проф. др. Н. Полонська-Василенко — Українки на на західньо-европейських престолах 3
Євген Онацький — Люди і небо 6
Л. Забашта — Моди 6
Олег А. Ніньовський — Завіщання 6
С. Пауш — Дома на Великдень 7
Семен Журахович — Поки Ганя виросте 8
В. Ніньовський — „Ой, я дівчина полтавка" — 11
Роман Рахманний — До письменниці Ірини Вільде 12
Olenka Negrych — Easter — The Eternal Symbol of Hope 15
The Canadian Woman Today 16
Lesia Chorosh — Misconceptions and Fact 18
Дитяча бібліотека 21
Відділ для дітей 22
Іванна Зельська — Українські писанки в Канаді 24
Громадська і родинна хроніка 26
Домашне господарство 32

Редакція застеріагє собі право скорочувати і виправляти дописи. Дописи, особливо з родинної хроніки, які поміщуються в інших часописах, редакція містити не зобовязана — уникаємо повторювання. Не поміщені рукописи редакція не звертає, хіба за спеціяльним, згори зазначеним застереженням.

ДО ЗАРЯДІВ ВІДДІЛІВ СОЮЗУ

Редакція має на руках багато звітів діяльности відділів. Просимо тих, що вислали звіти не хвилюватися. Вони всі будуть поміщені у свій час. Редакція журнала хоче дати місце кожному відділові сказати про свою роботу, деякі звіти виходять дуже довгі. А в цім числі ми не могли помістити звітів з уваги на святочне, Великодне число. Щиро дякуємо відділам за дописи, кооперацію та почату працю біля ювілею „Променя". — Редакція.

RELAX MRS. HOUSEWIFE!

Enjoy a visit in our coffee shop while shopping. No need to bake this weekend, just phone or stop in. We'll have a wonderful array of cakes, cookies, pies and pastries.

HARRY'S BAKERY

Phone: 2 - 2343 **Kamsack, Sask.**

LEARN HAIRDRESSING

Easy monthly tuition plan now available. Train in Winnipeg's newest Beauty School. Latest methods taught. Remember... your success depends on your teaching staff and yourself. Instructors: Mrs. Thomson, Mrs. Bobei, Mrs. Schultz.

ENROLL NOW! WRITE OR CALL

POLLOCK BEAUTY SCHOOL

Modern Beauty Culture & Hairdressing Training Centre
244 SMITH ST. — Corner Graham **WH. 2-0606**
1 Block East of Eaton's **Elevator Service**

Ви можете набути в нас книжку

„УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ"

Марії Пастернакової

Є це рідкісна книжка про танцювальне мистецтво. Познайомтесь з культурою танцю, його прадавньою історією, його етапами, народніми танцями, клясичнимм балетом і мистецьким модерним танцем, пізнайте сучасних українських балерин, що здобувають місце, хоч і на чужих сценах, але з українським імям, балетах.

Книжка здобула широкий відгомін у пресі, поважне число прихильних рецензій були поміщені в різних часописах і журналах. Видання дуже гарне, на добрім папері, багато ілюстрована. Стор. 215.

Ціна $3.00 з пересилкою.

Замовлення слати:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
624 Upper Ottawa St.,
Hamilton, Ont.

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК VI КВІТЕНЬ, 1965 Ч. 4

Світло вночі

Перед світом чорніє ніч надворі.
Леся Українка

Знову і знову перечитуємо Велику і Просту Книгу. Знову і знову проходить перед нашими духовними очима Повість про кінець життєвого шляху і воскресення Того, хто прийшов спасти людство. Беззлобно і безгнівно оповідає євангелист про Його останні муки, про Його безмежну віру і саможертву. І в скупих і назверх спокійних словах оповіді очевидця-літописця нам відкриваються вічні правди життя, ті вічні правди, як малими відбитками відсвічені і в житті кожного з нас. І кожний, навіть найменший епізод великої драми вчить нас жити, вірити і бути гідними великого імени людини.

Ось в'їжджає Ісус до Єрусалиму, і люди простеляють одежі свої під ноги осляті, і зрізають пальмове гілля і кидають його на шлях, і кричать: Осанна! Але минає кілька днів, і люди перед палацом Пілатовим кричать: Розпни Його! Хто ж були ті перші, і хто були ті другі? Чи ж не ті саме люди були це? І ми перевіряємо самі себе: чи не може і з нами цього бути? Чи не піддамося й ми хвилинному настроєві, сліпій психозі і чи не зрадимо свої ідеали, людське і Боже, що в собі маємо? І ми кажемо собі: постійність і твердість.

Ось приходить Юда і поцілунком виказує Христа. Що ж робили учні Христові? Євангелист оповідає: „І, покинувши Його, всі повтікали". Єдиний Петро пішов за Ним, але пішов, щоб тричі зректися і гірко заплакати і піти геть. І ми перевіряємо самі себе: чи не може і з нами цього бути? Чи вистане у нас витривалости ніколи не зректися себе, завжди голосити свою правду, — в яких би небезпеках, муках і переслідуваннях ми не опинилися? І ми кажемо собі: вірність і віра.

Ось розп'ятий Христос, у передсмертних муках, звертається до Матері Своєї і, вказуючи на Йоанна, говорить їй: „Ось син твій", — і звертається до Йоанна і, вказуючи на Матір свою, говорить: „Ось мати твоя". І знов ми перевіряємо себе: чи знайшли б ми в собі сили в останню тяжку мінуту не про свої болі думати, а про болі ближніх наших? І ми кажемо собі: людяність і любов.

Але нелегко було тоді учням і послідовникам Ісусовим. Як, той хто творив великі дива, хто мертвих воскресшав, тепер у руках катів і зрадників, і немає чуда, що вирвало б Його з їхніх рук, і не гримить грім, що поразив би ворогів Сина людського? Страшна непевність мусіла вразити їхні змалілі душі. І на хвилину вони забули докази розуму і докази віри.

Бо хіба розум не мусів би сказати їм, що у славі і величі воскресне Христос? Стояло ж це у пророків. Говорив їм про це не раз і сам

Ганна Черінь

Христос Воскрес!

Христос Воскрес! — з самих небес, звисока,
Розносять дзвони лунко на весь світ,
Гірка сльоза спливає потай з ока,
І сходить в серці радість-первоцвіт.

У церкві пахне, як весною в лузі,
До вікон тулиться передранкова мла,
Здаються всі хорошими, як друзі,
І не бажаєш більш нікому зла.

Відчуєш — очі враз стають, як книга
Твого життя — немудра і проста.
І тане в серці многолітня крига,
І пролісок з-під неї проростa.

Та ось останні свічі вже померкли,
Заграли кольори святих одеж.
Вітаючись виходять люди з церкви,
І ніч вітається із ранком теж.

Тріпочуть зорі в синяві глибинній,
Мов рибки золоті у верші.
А я шукаю в натовпі єдину,
Якій „Христос Воскрес!" сказати хочу
[першій.

Учитель. І хіба віра не мусіла тримати їх у стані горіння і піднесення? Та ж мали вони ту віру, що горами двигає і по хвилях озірних ходити вчить.

Але в хвилину страшного горя і випробування змовкли голоси розуму і віри. І що було б, якби Христос не воскрес? Чи витримала б людська душа тягар страждання і зневіри? Але ні, Провидіння бачило і знало силу людської душі. Всі бачили, як розп'ято Христа. Небагатьом показався Він по смерті і воскресенні. Але цього було досить, щоб у переслідуваннях і тортурах поширилася віра по всій землі.

Кожний з нас у мініятюрі проходить через випробування, що їх зазнали перші учні Ісусові, перші Його вірні. І саме ті роки, що їх тепер переживаємо, це для нас роки Гетсиманського саду й Голготи. Відлунали крики Осанна, що звучали нам у роки 1917-1918, коли співала українська земля і здавалося, що відчиняються нам ворота здійснення наших сподівань і надій. Відтоді згущується тьма. Розбито спроби нашого культурного відродження двадцятих років у Києві і Харкові. Голодом і тортурами зламано хребет нашого села в тридцятих і сорокових років останні оази сякої-такої праці на околицях української землі. Безглуздим нищівним валом двічі перекотилася чужа і непотрібна війна через наші землі, пустошачи країну і забираючи мільйони людських існувань.

Перед нашими очима встають до нового життя найстарші народи світу — народи Сходу. Ми знаємо: в ряді цих воскресень — і наше місце, тільки черга наша приходить пізніше, бо складніші й трагічніші обставини тієї країни, що стоїть на межі Европи й Азії. Але цифри і факти з залізною неминучістю показують нам, що черга нашого повстання з мертвих близиться. Сама дійсність кричить: бути Україні!

І коли вона буде, то і всі ті, хто сьогодні вагається, і ті, хто сьогодні роздирає ризи Розп'ятої, зголосяться смиренно до неї й увірують. І залежить це, кінець-кінцем, тільки від одного. Від того, що ми прочитали в Великій і Простій книзі: від нашої віри, від нашої твердости, від постійности, вірности і людяної любови нашої. Від того, чи зуміємо ми зберегти і дійовою пронести віру нашу, поєднавши її з знанням, з тверезим розумом, з культурою і наукою, з широтою людської душі, в якій поєднані сили людського розуму і надлюдської, божественної віри.

У ті дні, коли світ святкує перемогу Христового воскресення, ми знаємо: наше світло ще оточене ніччю, ще не явне для всіх. Ми несемо його в душах наших. Ніч здається чорнішою перед світанням. Але ми знаємо і те, що світло вночі вже горить, що воно розгоратиметься чимраз сильніше і ніяка людська сила не спроможна буде його загасити. І тоді від наших рук, — а за нами піде і оспалий покищо світ, — загине новий Вавилон. Явною для всіх стане правда нашого воскресення, сьогодні відкрита ще небагатьом вірним, чиє число більшає з дня на день.

Юрій Шерех

СВІТЛОЇ ПАМЯТІ МАТЕРІ

З нагоди ювілейного року „Променя" і в пошану світлої памяти матері, Марії Фербей, в роковини її смерти, складають ювілейний дар на фонд журнала по 5.00 — Леся Івасюк, Наталка Мельничук і Мирослава Фербей — Едмонтон — Алберта.

З нагоди

ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

Центральна Управа Союзу Українок Канади і редакція „Променя"

шле найкращі побажання

всьому членству Союзу, їх родинам, передплатникам журнала і всьому українському народові радісне —

Христос Воскрес!

Проф. Др. Н. Полонська-Василенко

Українки на західньо-европейських престолах

(Докінчення)

Дуже цікавий є цілий жмут складних споріднень з скандинавськими володарями; коли син Володимира Мономаха, Мстислав-Федор-Гаральд[21]) був князем у Новгороді, він одружився з Христиною, донькою короля Швеції Інго. Дві доньки від цього шлюбу, Інгеборга і Малфрід добре відомі в джерелах Західньо-Европейських. Інгеборга року 1111 одружилася з Канутом II, герцогом Шлезвига і королем Оботридів. Малфрід була заручена р. 1110 з Ериком-Емуном, королем Данії, але коли вона поїхала, щоб брати шлюб, зустрілася з славетним героєм хрестоносних походів, Сігурдом I, королем Норвегії, і одружилася з ним. Пройшло біля 20 років і Сігурд помер. Тоді, 20 років після заручення р. 1130 Малфрід одружилась з Еріком-Емуном і стала знов королевою — але вже Данії. Ця складна й романтична історія Малфрід добре відома скандинавським сагам. Цікаво, що в офіційній генеалогії данських королів, яка „складена з наказу короля," підкреслювалося споріднення королівського роду з руськими князями, як доказ гідности данської династії[22]).

Сином Малфрід був славетний король Данський Вальдемар I Великий, можливо, на честь прадіда, Володимира Мономаха дістав він імя, яке дуже рідко зустрічалося в Західній Европі.

Племінник Інгеборги та Малфрід, Володимир син Всеволода, князя Чернігівського і Новгородського, одружився з Риксою, удовою короля Магнуса Данського, яка після смерти Володимира 1141 року, одружилася з королем Швеції Швернером I. Софія, донька Володимира і Рикси, одружилася в 1154 році з Вольдемаром I Великим[23]).

Таким чином — протягом майже півстоліття на престолах трьох наймогутніших на ті часи держав одна за одною змінялися українські князівни. До цього можна додати ще дещо про походження княгині і королеви Рикси: з походження вона була напівукраїнка: батько її був Болеслав III Кривоустий, король Польщі, а мати-Збислава Святополківна, донька великого князя Київського. Так трималася традиція шукання дружин на Україні-Русі. Очевидно вони підносили престиж української жінки, України-Русі.

Взагалі дуже багато було українських князівень на польському престолі: Верхослава, донька Всеволода Новгородського одружилася року 1136 з Болеславом IV Польським[24]); її сестра у других, донька Ізяслава II, великого князя Київського, Евдокія одружилася біля 1151 року з Мешком II польським[25]); Олена, донька великого князя Київського, Ростислава, одружилася року 1163 з Казиміром II польським[26]); Агафія, донька Святослава Перемишльського, якого повісили бояри в 1211 році одружилась в 1209 році з Конрадом I польським[27]); Гріміслава, донька маленького Луцького князя Інгвара одружилася року 1207 з Лешком Білим, князем Кракова і Сандомира, сином Казиміра II та Олени, доньки великого князя Ростислава[28]); Переслава, донька короля Данила, що одружилася року 1248 з Зімовітом I, герцогом Мазовії[29]), а її племінниця, донька короля Лева I, Анастасія одружилася перед 1301 роком з Зімовитом польським, герцогом Добжинським[30]); року 1309, Марія, донька короля Юрія I, одружилася з Тройденом I Мазовецьким[31]). Таким чином, протягом княжої доби безперестанку на польських престолах були українські княжни.

До цього треба додати ще кілька подружжів, звязаних з родиною Михаїла Святого, Чернігівського. Син його Ростислав після невдалої боротьби за Галичину, подався до Угорщини, одружився з донькою короля Бели

---

21) Імя Гаральд не зустрічається в князій родині: можливо він дістав його в память короля Гаральда, батька його матері Гіти, забитого під Гастінгсом в 1066 році.

22) М. Грушевський писав, що оперта на давніших поетичних джерелах, історія данських королів оповідає про сватання Канута до доньки Мстислава через посла, який ріжними похвалами Канутових чеснот підносив гідність свого володаря в очах такого славного володаря, як Мстислав. Op. cit. т. II, стор. 117. B. Leib. op. cit. стор. 147-149.

23) Баумгартен. Софія, королева Данії. Йогож: Genealogies of marriages стор. 23.

24) N. Baumgarten op. cit. стор. 23.
25) N. Baumgarten op. cit. стор. 23.
26) N. Baumgarten op. cit. стор. 39.
27) N. Baumgarten op. cit. стор. 19.
28) N. Baumgarten op. cit. стор. 60.
29) N. Baumgarten op. cit. стор. 47.
30) N. Baumgarten op. cit. стор. 47.
31) N. Baumgarten op. cit. стор. 47.

IV і дістав васальне князівство Мачву. Одна донька його одружилася в 1255 році з царем Болгарії, друга — Кунегонда, в 1261 р. з королем Богемії, Пшемисл-Отакаром II; третя — Гріфіна в 1265 році з Лешком Черним, Польським і Краківським[32]). Ця Кунегонда відограла велику ролю в історії Чехії; по смерти короля Оттокара вона, як мати короля Вацлава II, стала регенткою. „Вона є віссю політичної дії тодішньої середущої Европи і тією ниткою, що звязує в XIII ст. Чехію, Німеччину й Україну", згадує Г. Лужницький[33]). Вона змінила політику свого чоловіка, який сприяв німецькій колонізації в своїй величезній державі, до якої входили Австрія, Штирія, Каринтія. Кунегонда навпаки, повела політику ворожу до німців. Це привело до того, що цісар Рудольф Габсбурзький увязнив її в Празі, і на престол Чехії посадив маркграфа Бранденбурзького, але чеська шляхта знайшла засоби звільнити її. Нарешті, після збройної боротьби вдалося поновити на престолі Чехії Вацлава II.

На цьому закінчується листа українських королів. Можна додати ще досить довгий список українських князівен, що поодружувалися з володарями менших значенням держав. Так 1132 року донька (імя не відоме) князя Теребовльського Василька Ростиславича одружилася з Братиславом Моравським, маркграфом Брюнна[34]); року 1136 Прибислава, донька Ярослава князя Волинського, одружилася з Ратібором, герцогом Померанії[35]); Вишеслава, донька Ярослава Осмомисла і його дружини Ольги одружилася до року 1187 з Одоном, князем Познанським; про цю княгиню польські джерела оповідають, як про люблячу, віддану чоловікові дружину. Мимоволі з'являється порівняння її з сестрою, княгинею Ярославною „Слова о полку Ігореві", що стала втіленням подружної любові[36]); Вислава, донька князя Ярополка Смоленського одружилася з Богуславом II Померанським; князем Штеттинським[37]). Року 1228 Саломея, донька князя Волинського Романа та його першої жінки Предслави, одружилася з герцогом Померанським, Свантополком[38]).

Хочу нагадати ще долю одної з князівен України, яка не була ні королевою, ні великою володаркою, але залишила нащадків, які грали велику ролю в історії Німеччини. Це Софія, донька короля Данила, яка одружилася з графом Торінгенським Шварцбургом. Син її приєднав до свого прізвища слово „ройсен"-руський; з того часу велика провінція Тюрінгії збе-

рігала назву „Ройсен", як і за нащадками цього роду залишилося прізвище „Ройсен"[39]).

Перечисляючи українських князівень, які опинилися на престолах володарів Західньої Европи, я не торкалася Візантії. З Візантією справа стояла так: було чимало шлюбів українських князів з візантійськими царівнами (Володимир Святий, Всеволод, Святополк, Юрій Довгорукий), але подружжя українських князівень з царевичами Візантії це Константин Дука, наречений Янки, доньки Всеволода, не встиг одружитися завдяки інтригам, Леон Діоген, чоловік Маріни, доньки Володимира Мономаха, претендент на престол Візантії, загинув під час боротьби; один з членів родини цісарів Ангелів, що одружився в 1194 році з Ефимією донькою князя Гліба Чернігівського, був далекий від престолу.

За умовами цієї статті автор не вважає за можливо захоплювати глибші і ширші проблеми, які природньо вимагають детального студювання на підставі письмових джерел та ще більше матеріяльних пам'яток. Це питання про впливи, які безперечно повинні були залишити всі ці королеви в житті і культурі тих народів, серед яких вони жили і в вищих, керуючих, елітарних верствах мали зв'язки. Залишається широка галузь евентуального впливу королеви-матері — виховання дітей, в якій вплив її був безсумнівний. Не можна забувати, що шлюб князівни викликав і шлюби серед її двору, серед тих жінок, що приїхали з ними. Протягом понад 100 років наші дослідники не цікавилися цими питаннями, але надавали значення питанням генеалогії, не припускали можливости впливу не Заходу на Україну, але й України на Захід. М. С. Грушевський, один з перших, звернув належну увагу на питання генеалогії та обопільних впливів. Після того досліди в галузі матеріяльної культури дали чималий матеріял, який свідчить про впливи України-Руси на захід. Лише коли це питання буде грунтовно розроблене, зможемо зробити підсумки, що саме дали українські князівни країнам, де вони були королевами.

32) N. Baumgarten op. cit. стор. 54.

33) Цитую за Г. Лащенко. Земля Козацька. Наше життя, 1955, ч. 10, стор. 31.

34) N. Baumgarten op. cit. стор. 15.

35) N. Baumgarten Ibid. стор. 10.

36) N. Baumgarten Ibid. стор. 15.

37) N. Baumgarten Ibid. стор. 39

38) N. Baumgarten Ibid. стор. 47.

39) N. Baumgarten op. cit. стор. 47. Н. Полонська-Василенко, Король Данило на тлі історичної доби. „Визвольний шлях" ч. IX, стор. 79.

70-річчя Марії Литвиненко-Вольгемут

В Києві відмічено 70-річчя з дня народження великої української співачки Марії Литвиненко-Вольгемут. Це одна з найбільших українських співачок, яку називають царівною рідної пісні або теж співучою квіткою України.

Народилась вона в Києві, де закінчила Імператорське музичне училище ще перед першою світовою війною. Перші кроки на сцені ставила в театрі Миколи Садовського. Була просто незрівняна в таких ролях як Катерина в однойменній опері, як Наталка в „Наталці Полтавці" чи теж Одарка в опері „Запорожця за Дунаєм". Виступала теж в европейських операх таких як „Фавст", де співала ролю Марґарити, в Аїді", де співала титутльну ролю, Тетяну в опері П. Чайковського „Євгеній Онєгін" і ін.

В старших літах була професором співу в Київській консерваторії, а минулого року пішла вже на пенсію.

З побуту Віталія Коротича у Вінніпезі

Поетичні твори молодого поета України, Віталія Коротича вже не від сьогодні чарують читачів журналів, що виходять в Україні. Друкується він зчаста у „Вітчизні", що виходить у Києві та висилається й за кордон.

Мало хто з нас, що захоплювався поетичною творчістю поета, мав яку будь надію побачити його, а ще менше — почути його на літературному вечорі „читання" його творів.

Більш як годину „рецитував" свої поезії Віталій Коротич на вечірці в Колегії, на площі Манітобського університету. І більш як годину насолоджувались присутні чудовим, прекрасним мистецтвом слова, мяким мужнім голосом поета, красою форми і стилю, а в додатку способом рецитування та умінням промостити дорогу до серця і чуття слухача.

Цю зустріч з поетом улаштували прихильники його таланту у Вінніпезі, яка відбулась 12 березня при участи поверх 300 слухачів. Подібні вечорі відбулись і в інших великих містах Канади. З Торонто доходять голоси щирої оцінки поетичного таланту В. Коротича. Це розмірно молодого віку людина (29 років). По фаху лікар-спортовець. Приїхав він з Києва з рамени ЮНЕСКО, як стипендіянт-лікар.

У Вінніпезі Віталій Коротич пробув цілий тиждень і по своїм від'їзді оставив найкращі враження у тих, хто мав нагоду його бачити і чути, а особливо викликав подивугідні захоплення серед студентської молоді.

Підготовка до видання монографії Лесі Українки

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА проводить підготовчу працю над виданням „Леся Українка, хронологія життя і творчости поетки".

Працю про Лесю Українку зібрала й упорядкувала сестра поетки, Ольга Косач Кривинюк. Чимало зусиль докладає до того інша сестра поетки — Ізідора Косач-Борисова, щоб праця ця появилась друком. В тій цілі відвідала вона деякі більші міста в Канаді та Америці. Найголовнішою проблемою у цім виданні є брак фондів. В тій цілі пані Борисова покладає надії, що цю працю піддержить пожертвами зорганізоване жіноцтво Америки й Канади.

„Цінність цього літопису — пише пані Борисова — в тому, що тут кожна думка, кожне твердження посвідчені документами, переважно листами, що їх підобрала Ольга Косач, людина надзвичайно правдивої вдачі, дуже близька до Лесі Українки. . .

„Ольга багато працювала над літописом. Вона почала працювати років зо два до початку війни. Спершу вона опрацьовувала Лесині листи й рукописи, а також листи інших членів родини. . .

„. . . Ця книжка з її правдивим насвітленням життя Лесі, матиме особливе значення на тлі всіх неточностей і викривлень, що їх допускають тепер у біографії Лесі Українки."

Бл. п. Анастасія Гавриляк. Допис був поміщений в ч. 2. на ст. 23. п. з. „Гідне вшанування".

ЛЮДИ І – НЕБО

Я йшов пішоходами великого міста, а повз мене біг безупинний потік людей, що в ньому кожний поспішав зі своїми справами, поки ще не скінчився день.

Бо сонце вже хилилося до обрію, і білі хмарки на небі починали помітно рожевіти.

Люди бігли і не звертали на небо жадної уваги.

Сурмили й пролітали автомобілі. З гуркотом проносилися важкі вантажні авта. Дрібно і сквапно видзвонювали трамваї, попереджаючи, що можуть розчавити. Все навкруги було повне поспіху. Кожний біг, переслідуючи якусь свою ціль, не звертаючи увагу на високе небо, вкрите зарожевілими легкими хмарками.

Я йшов задуманий і теж не звертав уваги на людську мурашву.

Нараз я підніс голову і побачив:

Небо було сповнене незвичайною творчістю. Перше, ніж покинути землю, сонце вирішило залишити їй чарівний спогад і створило таку красу, якої не здатний був би віддати сам великий Веласкес*), що змалював портрет папи Іннокентія X з самої лише ґами червоних барв і відтінків. Тут — була безконечна ґама барв і відтінків прозорої блакиті всуміш із такою ж безконечною ґамою рожевого перлямутру, що непомітно переходили одна в одну і творили з пухнастих хмарок чарівні краєвиди.

*) Веласкес — іспанський художник (1599-1660).

Я мимоволі спинився і стояв, задивлений в небесну казку.

А повз мене бігли люди, задивлені в свої власні цілі, не звертаючи уваги на величну творчість неба.

Люди бігли повз мене і, пробігаючи, іноді мене навіть штовхали, бо я стояв їм на дорозі і перешкоджав їх бігові.

А я все дивився і не міг відірвати очей від тієї краси.

Нараз хтось делікатно обняв мене за плечі, і я почув співчутливий голос:

— Бідний сліпий! Допомогти вам?

Але коли я глянув на нього здивовано, незнайомець відразу зніяковів і, бурмочучи слова вибачення, зник у натовпі, що біг повз мене.

І було в його зніяковілій постаті і в самому його запиті стільки кумедного абсурду, що я мимоволі почав тихо сміятися.

А люди бігли повз мене далі і тільки іноді озиралися, і в їх поглядах я іноді читав співчуття:

— Бідний божевільний! Стоїть серед дороги і — сміється...

А я собі далі тихо сміявся, аж поки глибокий жаль до тих людей, що бігли повз мене, не прошив мого серця і не загасив той мій тихий сміх...

Євген Онацький.

Любов Забашта

МОДИ

Є моди на зачіски,
На гострі носки в черевиках,
На декольте, на сукні,
І на короткі штанці,
На плечі — вузькі і широкі,
На вуха — малі й великі
І навіть на форму браслета
На ніжній дівочій руці.
І ми, незалежні, зайняті завжди ділом,
Хоч пізно, а все ж плетемося у моди
[хвості...
Та тільки правду кажучи, я б дуже
[хотіла,
Щоб стали навік панівними інші
[моди в житті,
Моди на світлі душі,
На прямоту, на сердечність,
На людяність і гуманність,
На серце повне щедрот...
Або ще скажімо мода
На щиру людську бентежність,
На вічний дух непокори
До скритих лакуз і підлот.

Олег А. Ніньовський

ЗАВІЩАННЯ

Сину!
Моє завіщання для тебе
— Це візія моя, єдина.
Це — візія прямого шляху
— Яким повинна йти людина.

Сину-
Затям, затям назавжди:
Твій шлях, що вибрав ти собі
Це — шлях не мій,
Це — шлях лиш твій.
— Поглянь на небо
— На зірки,
З шляху прямого не сходи...
Прямуй до блеску, до мети!

Гордо прямуй і переможно,
— Бо ти людина між людьми.
Це все, що я даю тобі
Для перемоги в боротьбі.

Дома на Великдень

(Нарис з піонерського життя)

Повернула Єленка додому з далекого Торонта при кінці березня. Іван помер після Нового Року та в неї тоді і грошей не було, а до того й Тарасик захворів, так що два місяці проминули заки могла приготовитися до від'їзду. Батько прислав гроші на подорож.

Повернулась виснажена фізично й духово, але під теплою опікою батьків почала віджи-вати. В її глибоко притаєному здивуванні Єленка відчула, що її давній настрій веселості знова повертавсь до неї. Вона переживала глибоку душевну боротьбу: хоч як намагалася думати й тужити по покійному Іванові, то доводилось дуже тяжко виявляти навіть вид засмученої, горем прибитої вдови, коли до хати приходили цікаві сусіди, чи брати або сестра. Єленка була наймолодша в родині, випещена й викохана, мов яка царівна.

На тому тижні почалися приготування до Великодня. Мама журилася:

— Та же три тижні так збіжуть, що й не знати коли, а тут роботи, що не знати до чого рук прикласти!

Єленка радо помагала мамі в хаті, а тато, жаліючи Єленку, приносив дров та води в хату, хоч праці на подвір'ї було аж гей! Приготовляючись до Великодня, закололи свиню, наробили стоси ковбас, приготовили шинки, спорі куски солонини, і все це м'ясиво тато завіз до дідуся Сафрона, щоб у диму завудити, бо в нього була стара, соломою пошита хата. А приїдуть же три сини й дочка, кожне з родиною до батьків на Великдень та, може, й добрі люди в гості зайдуть, — треба ж чимось їх погостити. Прийшла сестра Марія і дві приятельки Єленки і через два вечорі вони писали писанки. Марія, будучи в Едмонтоні, купила в книгарні найновіші краски та узори, а брат Петро виробив такі „файні" кистки, що пиши ними куди хочеш: і листки, і рибки, і сорок клинців. Все це виходило, аж любо подивитися.

Хоч погода була ще холоднява, то мама таки вибілила хату, повипирала фіранки з вікон і перечистила всі шафи. Єленка пошила собі нову темну суконку, а Тарасикові нові штанята і плащик.

Останнього тижня мама напекла повні нецьки пасочок, кілька більших пасок і бабок та закрасила гори галунок, в чому помагав їй Тарасик. Він легенько кидав зварені яйця у бляшанки, кожна з іншою краскою й тішився, коли їх звідти виймали закрашених на червоно, зелено або жовто. Бабуня пояснювала йому, що пасочку й галунку треба дати кожній дитинці в церкві на Великдень, а найбільше бідним дітям, а старшим людям давалося писанку й пасочку в пам'ять померлих в родині „за поману". В четвер раненько спекла мама Великодню паску.

Родина Касенків строго зберігала всі закони Великого посту. Коли діти були ще вдома, батько часто читав їм історію про Страсти, розп'яття й воскресення Христа з старої грубої Євангелії; навчав воскресних пісень, розповідав про давні великодні звичаї, які запам'ятав ще з рідного села, з Буковини. Радів, що й його сини та дочка виховували і своїх дітей по традиції й вірі своїх предків.

В часі перед Великодною сповіддю у хаті відбувались родинні церемонії: приходили сини, дочка і всі внуки, щоб попрощатися з батьками. Це була картина покаяння, що до глибини зворушувала душу. Приступав син чи внук, цілував їх в руку і з глибокою покорою просив:

— Простіть мені, тату-мамо, щом Вам цего року зло вчинив!

— Най тобі, синку, Бог простит!

— Другий раз!

— Третий раз!

Прощалися батьки й з кожною дитиною.

— Щом ти зло вчинив, прости мені!

— Най Вам Бог простит!

Вони обійнялися з сльозами в очах і цілувалися тричі.

Прощалися з дальшою родиною, з сусідами, бо треба ж з чистою совістю приступити до святого причастя. До першої для нього сповіді, взяла бабуня малого Тарасика.

Одна тільки Єленка не пішла. Мимо прохань і погроз батьків, братів та сліз сестри, — вона вперто стала проти всіх.

— Кажу вам, не можу йти до сповіди, ну, ніяк не можу... Чому — цього пояснити не могла, або й не хотіла.

— Бійся Бога, дитино! Та ж це гріх. Та як же ти слухати будеш як у церкві заспівають „Христос Воскрес!" Та якже ти возьмеш свяченої паски покушати? Та що люди скажуть? Бігме, кара Божа на нас! І за що? Таже тато

такий побожний, та він за церкву вмер би, а ти до сповіди не хочеш піти?

Кожного дня, через два тижні, Єленка слухала благання матері, бачила гіркі переживання батька, але не могла себе примусити вволити їх волю; хоч як прикро й болюче це доводилось; хоч у душі страшно було від власної постанови; хоч вона знала, що дійсно чинить не добре. Виручив її з цього прикрого положення дідуньо Сафрон.

Він ні просив, ні картав її. Подивився на неї своїми мудрими очима, пригорнув до себе й стиха промовив:

— Ти си, донько, не гризи! Бог має свій порядок. Ти збирайси та й поїдеш з дідом. Підем до панотца, він тобі порадит.

**
*

Церква була старанно й святочно прибрана, до зустрічі великого торжества християнського світу — Воскресіння Божого Сина. Всюди китиці барвистих квітів, вишивані рушники над образами святих, вишиваний обрус на престолі.

Великодня відправа начиналася опівночі. Церкву освічували мерехтливі свічки, а запах ладану й топленого воску наповняв церковцю. Здовж північної стіни стояв довгий стіл накритий білим обрусом, а на столі стояли кошики з свяченим. Свячення пасок, звичайно, відбувалося надворі, біля церкви, але тому, що падав дощик, свячення відбувалось в середині. В кожному кошику була пахуча паска з свічкою, обложена писанками, ковбасами, хроном, маслом та іншими присмаками, заготовлені талановитою рукою української господині. По освяченні пасок кожен накривав кошик вишиваним рушником.

Єленка стояла біля матері й дивилася на новий іконостас вже без жалю. Тарасик оглядав цікаву різьбу й малярство і про все щось тихенько розпитував то дідуся то матір.

Уся сповнена душевного Великодного настрою вслухувалася Єленка у церковну відправу. Хор то грімко то притишено співав воскресні пісні. На миле здивування Єленчине вухо підхопило дуже ніжний дитячий голосок. — Та ж це він, її Тарасик — підтягає з усіма „Христос Воскрес!" — Тепла сльоза скотилась по обличчі Єленки й росою перлини зависла на куточку вуст.

Одна свічечка догоряла ... ще блимнула раз і ... погасла. Єленка згадала Івана, а очима крізь сльози шукала свого хрестика, якого ще дитиною бачила часто над бічними дверима іконостаса.

Стефанія Пауш.

Семен Журахович

Поки Ганя виросте

Дивна річ діється з Ганею. Кільканадцять раз на день вона стає то дорослою, то малою.

Ось мати збирається до кравчихи.

— І я з тобою, — просить Ганя. — Мамо, і я з тобою.

— Сиди дома. Тобі не цікаво. Ти ще мала.

— Цікаво. А дома що? — Ганя починає пхикати. — Бабуся дрімає, Тарзан спить... Я боюся.

Мама хитає головою:

— Ай-яй-яй! Така велика і боїться.

Лишається Гані одна розвага — гратися з Тарзаном. Алеж він такий ледачий! Мружить свої зелені очі, ворушить вусами і потягується на канапі. Ганя зробила з ганчірки „мишеня", прив'язала довгу нитку. „Ану, лови!" Кіт стрибнув разів зо два, вхопив зубами ганчірочку, з огидою фиркнув — і знову лежати. Штовхай його раз у раз, а він ще й дряпне.

Ввечері дорослі зібралися в кіно.

— Тату, візьміть і мене, — просить Ганя. Вона дивиться на нього благальними очима, але не пхикає. Тато цього не любить.

— Іншого разу. Це кіно не для тебе, Ганнусю. Ти ще мала.

Ганя не може стримати сліз. А коли вже плакати, то на всю силу.

Батько хитає головою:

— І не сором... Така велика дівка!

— Велика? — Ганя вже у розпачі. — Так хто ж я? Велика чи мала?

Батько сміється. А мати погрожує пальчиком.

— Покричи! Я ще тобі і за вчорашнє дам.

За вчорашнє... Ганя ще дужче плаче, бо не почуває за собою ані крихітки вини.

Вчора подзвонила тітка Поліна. Ганя підбігла і вхопила трубку.

— Тето Полю? Це я, це я...

Мама зробила страшне обличчя і зашипіла, мов гуска: „Скажи, що мене нема дома, нема дома..."

А тітка Поліна ласкавим голосочком якраз і попросила покликати маму.

— Маму? — Ганя захопленими очима стежила за енергійною сигналізацією мами. Та беззвучно ворушила губами, робила великі очі, а руками немовби виштовхувала себе з кімнати.
— Маму? — дзвінко і весело перепитала Ганя.
— Мама каже, що її нема дома.

Тепер мама вже по-справжньому злякалась, обхопила руками голову і застогнала.

— Будь ласка, нема за що, — чемно договорила Ганя і поклала трубку.

— Що ти наробила? Погане дівчисько, що ти наробила? — заголосила мама.

Ганя дивилась на неї здивованими очима. А мама охала: „Тепер тета Поля ніколи до нас не прийде. Боже мій, що ти наробила".

А Ганя нічого не розуміє:

— Ти ж мені сама веліла...

— Веліла, веліла! — мама щосили смикнула Ганю за рукав. — Хіба я так веліла? А що тобі тета Поля сказала?

— Тета Поля сказала „спасибі", а я їй: „Будь ласка, нема за що..."

Тато зареготав:

— Воістину нема за що! Воістину...

Тоді мама розсердилась на татків сміх.

— Тобі смішки! А як я тепер з нею розмовлятиму? Що вона подумає? Жінка стільки для мене зробила...

Трохи заспокоївшись, мама попросила тата, щоб він подзвонив Поліні Григорівні.

— Скажи їй, що мене вже дві години нема дома.

Батько робив мамі якісь знаки і заперечливо хитав головою.

— Ну що, тобі важко зробити для мене таку дрібницю?

— Важко...

Ось тут Ганя заявила повчально і строго:

— Мамо! Ти погано виховуєш нашого тата. Хіба можна казати неправду?

— Боже мій! З цією дитиною я збожеволію!

У мами навіть сльози виступили на очах. А тато сміявся. Ганя любить, коли тато сміється. Вона сіла йому на коліна і стала декламувати вірші. Найкращі вірші! Адже татка треба гарно виховувати.

А потім спитала:

— Тату, коли-небудь прийде Сергій Іванович?

— Не знаю. А навіщо тобі?

— Хочу знати, що ти про нього думаєш.

— От тобі й на! — здивувався тато. — Що це значить?

— А ти ж казав, — нагадала Ганя, — ти казав: „Коли-небудь я скажу цьому товстому типові все, що про нього думаю".

Тепер уже тато розсердився, ляснув Ганю нижче спинки і поставив у куток.

Отаке було вчора. Та ще й сьогодні Гані докоряють. І в кіно не взяли, бо мала. І плакати не дають, бо велика.

Однак і мама з татом теж не пішли в кіно. В останню хвилину несподівано з'явилась Меланія Степанівна.

Тато пробурмотів тихо, зовсім тихо: „І звідки її чорти принесли?". А мама вигукнула: „Дуже приємно, ми такі раді!" — і подивилась на тата. Він теж сказав: „Дуже приємно".

Сіли пити чай з печивом, з вареням. А Гані бабуся поставила кашу. Знову кашу!

— Від каші в мене голівка болить, — скаржиться Ганя.

Але дорослі на все мають стонадцять відповідей:

— Від каші порозумнішаєш.

— Не капризуй.

— Чого ти жуєш півгодини. Ковтай!

У Гані рот повен каші, а очі — сліз.

Проковтнувши, вона питає:

— Мамо, признайся, а чим ти годувала тата, коли він був маленький?

Дорослі сміються. Їм легко сміятись! А мама так і не признається. Напевне, годувала тільки ковбасою та цукерками.

Нарешті Ганя з'їла кашу. Тепер посидіти б вільно коло столу. Так ні — спати!

— Сьогодні мені не можна спати, — рішуче каже Ганя.

— Оце новина! — мама вже починає сердитись.

— А чому не можна? — цікавиться тато.

СПРОБА МИСТЕЦЬКОЇ ПОСТАНОВКИ

Чутка, що Вінніпеґ готується до постановки опери Миколи Лисенка, швидко облетіла місто і викликала в його українських мешканців щире захоплення. Вінніпеґ, від якогось часу змагає до більш мистецького характеру вистав, наздоганяючи своїми силами мистецький світ Торонта...

Ще ось так недавно Український театр Вінніпеґу чарував нас своїм невмирущим „Запорожцем за Дунаєм". Перед тим інші зарядчики — Комітет Українок Канади давав оперету „Коза-Дереза", що була викликала так багато ентузіяму, захоплення чаром і красою мистецького виконання.

Цього разу організуванням постановки опери Миколи Лисенка „Зимова краля", або „Зима і весна" зайнявся відділ Комітету Українок Канади. Головним режисером оперових партій була широко відома як мистецький керівник Ірена Туркевич-Мартинець, а керівником-хореографом була Дарія Нижанківська-Снігурович.

Хоч опера, згідно з призначенням її авторів „для дітей", то в ній, в переважаючій більшости брала участь доросла молодь. Головні персонажі це зима, мороз, осінь, весна, метелиця, вітер, дід сніговик, Лада, Роман та інші менші ролі. Приходять також гуртові сцени.

Перша дія відкривається образом весільної гулянки. Вільна околиця. Молдь-парубки, дівчата в народніх барвистих одягах танцюють. Батьки благословлять до шлюбу молодят. В часі весільної забави нападають на село татари. На сцені відбувається боротьба молоді з татарами, які остаточно переможені відходять і на цім кінчиться перша дія.

Наступні дві дії це фантазія — сон дівчини Лади і хлопця Романа про зимову царівну. Тут відбувається боротьба двох світів — зими з весною. Тут виступають різні персонажі з сольоспівами, дуетами, хороводи з співами і танцями.

Четверта дія повертається до першої, де татари, правдоподібно переможені, молодь знов на вулиці. Великдень, в церкві грають дзвони і всі йдуть до церкви.

Це загально накреслене тло опери. На закінченні вистави, на адресу виконавців можна було почути ріжні коментарі. Але кожний з теплом висловлювався про положену працю, як керівників, так і виконавців.

Помимо найкращих старань керівників опери, штука для школярів-аматорів була затяжка до виконання. Вона потребувала ще багато репетицій, пильнішої підготовки в багатьох деталях, сценічнім оформлені та освітлені. І хоч мистецька частина не виправдала сподівань керівників, то помимо всього громадянство оцінює труди і спроби тих, що змагають до вершин театрального мистецтва. Хай ці незначні недоліки не будуть перепоною для інших кращих постановок у майбутньому.

— А тому, що я просплю в дитячий садок, — пояснює Ганя. — Краще не спати ніч.

— Ви тільки подумайте, що це дівча вигадує, — сплескує руками мама.

Нічого не вдієш, доведеться йти спати. А все ж таки маленької поступки Ганя добилась. Тато дозволив посидіти ще п'ять хвилин. А за п'ять хвилин, виявляється, може багато що статись!

Ганя дивиться на Меланію Степанівну і починає тихо сміятися. Вона згадала, що тато одного разу сказав про неї: „Сметанія Сметанівна". Ох, як смішно! Сметанія Сметанівна... Коли б це сказати вголос!

— Де ви живете, тето? — питає Ганя.

Меланія Степанівна гладить Ганю по голівці.

— На Подолі, Ганечко.

— А це далеко?

— Ні, не дуже далеко.

— А тато не знав.

— Що не знав?

— Тато не знав, що на Подолі, і спитав: „Звідки її чорти принесли?"

— Ганю! — жахається мама. — Що ти вигадуєш?

Тато бере Ганю за ручку і виводить до другої кімнати. Так і недосиділа вона обіцяних п'ять хвилин.

Нелегко дорослим з Ганею. Щодня яканебудь халепа. І скільки ще буде цих халеп, поки Ганя виросте!

Та самої справедливості ради слід сказати, що і маленькій Гані теж — ох як нелегко в складному світі дорослих.

ПОТРІБНО приватної кімнати у Вінніпеґу (побажано, щоб була на першій підлозі) і харч для старшої людини, яка потребує дещо догляду. Оплата від $65.00 до $90.00 місячно, залежно від того скільки та особа матиме опіки.

Телефонуйте 942-6313, від понеділка до пятниці та від год. 8.30 ранку до 5-ої по полудні.

„ОЙ, Я ДІВЧИНА ПОЛТАВКА..."

Недавно „Edmonton Journal" присвятив був чи не цілу сторінку інформативного матеріялу про студентів-учителів, не жаліючи численних рядків та великих світлин про Вікторію Винничук, студентку третього року педагогічного факультету Албертійського університету.

Вікторія Винничук — талановита в студійних дисциплінах, та увесь зміст життя бачить у мистецтві, яке для неї є життєдайною криницею радощів, вдоволення, посвяти й важкої праці.

Вона грає на скрипці, а спеціялісти, в яких студіює цей інструмент, навіть бачать у Вікторії великі задатки віртуозності. Молода скрипаля оволоділа теж фортепіяно, а бравурність її української душі відчуєте тоді, коли вона танцює сольо чи дует українського танцю.

Смак кольорів, тональність та мистецьку фігуральність бачить молода студентка в українській вишивці, бо любить вишивати й малювати картини.

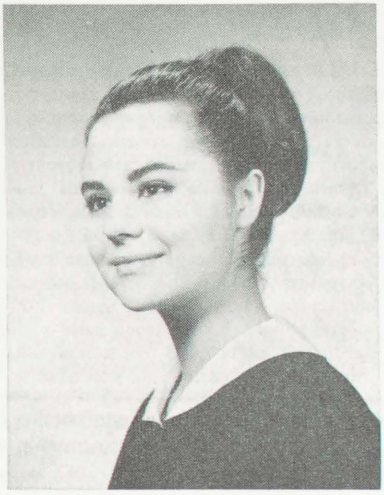

Вікторія Винничук

Досить значну заправу до громадського обов'язку та суспільно-організаційного життя набула Вікторія не під тиском обставин, а з власного поклику душі і 1964 р. добилась заступника голови Провінційного СУМК на Альберту та королеви краси домініяльного СУМК. А слід відмітити, що поставою та вродою української дівчини Вікторія нагадує схожий типаж з картин мистця Пимоненка.

Почнете розмову з Вікторією про літературу, так вона (а треба подивляти її за співучу українську мову), починає про Шевченка і Лесю Українку, про красу української поезії.

Не диво! Вікторія — мистецька душа. „Чекаю на закінчення студій на хліб щоденний", — продовжує співрозмовниця, „а тоді... студіюватиму знову... цим разом спів і драму". Здивовано підхопите ще два таланти Вікторії.

„Ех, ті наші народні пісні, мелодії, наші строї. Яке ж це величне! Яка краса!" — підхоплює молода співачка, приховавши сутінок задуми на молодечих устах. Сповнена квітучим щастям говорить з вами життєрадісна Вікторія, повна віри в успіх.

Певно! Вона вірить, а успіх буде! Головне обдарування Вікторії це успадкування далекої природи України, де народились прадіди й діди молодої співачки. Природа України сама по собі є співуча, то й не диво, що Україна є невичерпним скарбом творців української культури: поетів, композиторів, музикантів, акторів, співаків, артистів-малярів, письменників на рідних землях та по всіх закутинах світу. З древніх віків бо українська пісня ввійшла в кров і сповнила мелодійним леготом дум поневолений люд.

Крокуючи з піснею в серці, звичаями та традицією винесеними з батьківського дому, Вікторія пішла в вир життя, щоб не падати духом, щоб не піти за дисонансами „джазу", але щоб з рідною піснею на устах стати на прю з дійсністю та докласти цеголку до культури тої вітки народу, з якої походять батьки.

Самий голос це ще не вповні завершений успіх співака. Важка праця над голосом, над технікою відтворювання арії доводить до досконалості мистецтва. Композитор за допомогою музичних законів та символів залишає на нотному папері те, що ввійшло в його плоть і кров, що пережилось глибоко в душі, під акомпаніямент страдальних творчих хвилин настрою, а співак відтворить вірний образ композиційного твору тоді, коли підпорядкується музично-співочим законам і глибиною власної інтуіції покаже слухачеві велич душі композитора чи душу народа в народній пісні.

Пісня — це душа народу, його минуле, сучасне; це його історія найсвітліша — або трагічна, або сповнена всенародним щастям. В цій пісні і плач матері, і сила та краса природи, кохання, героїзм походів, мудрість, сила волі

До письменниці Ірини Вільде та її земляків, які не бояться правди

В цім числі нашого журнало знов поміщуємо цінну працю відомого вже нашим читачам автора — д-ра Романа Рахманного, яка недавно була поміщена в журналі „Сучасність". На цім місці хочемо познайомити читачів з особою, до якої звернений цей відкритий лист автра. Це сучасна українська письменниця Ірина Вільде, яка в цей час займає одно з видних місць серед письменників Західної України.

Ірина Вільде народилась в Чернівцях на Буковині в 1907 р. Освіту закінчила у Львівськім університеті і на літературнім овиді з'явилась десь около 1925-го року.

Письменниця Ірина Вільде тепер живе у Львові. Згадує тут автор про листа який був поміщений минулого року в „Літературній Україні" до українців у вільному світі, у звязку з пропонованим приїздом українських письменників на відкриття памятника Шевченкові у Вашінґтоні. Під листом була підписана також Ірина Вільде.

Ввиду сьогоднішніх питань зустрічей з культурними діячами з України, автор дає блискучу форму таких дискусій, яку уважаємо найбільш доцільною й яка зясовує наше становище до політичного положення нашого народу в Україні.

Редакція

добути або дома не бути, сонцеблиски й грізні хмари, безправство чужинця, полон, зрада, кара й перемога.

Вікторія відчуває це все всіми фібрами своєї душі та тембром шовково-дзвінкого голосу сопрано, м'якою музикальністю та щирістю інтерпретації викликає в слухача щирі переживання.

Ця уродженка Едмонтону, молода співачка, вміє поєднати змисловий бік української пісні чи арії з вокальними вимогами. Це виходить у Вікторії невимушено, природно, легко, закрашене душевною емоцією молодого таланту.

Слухаєте — „А я дівчина полтавка
А зовуть мене Наталка. . ."

і ввижається вам — наче на сцену підходить Котляревський з його сантіментальною душею та Лисенко з творчим генієм його співочої душі композитора й вони, заслухавшись, вдоволено підтакують Вікторії за вірно відтворений образ, пережитий до тонких деталів тексту та композиції в почутті теплоти кохання молодого серця дівчини — Наталки.

Як зачуваємо, на відкриття будинку авдиторії при Українській Православній Катедрі Св. Івана в Едмонтоні, готовиться за добірною обсадою акторів, та при добірній оркестрі „Наталка Полтавка", а в головній ролі Наталки виступить Вікторія Винничук.

Вікторія глибиною душі відчуває спів рідного народу, спів чудової України, хоч її ніколи не бачила. Той спів і ритм і краса й культура поневоленого народу є джерелом творчості Вікторії Винничук — молодого нашого таланту.

В. Ніньовський.

Високоповажана і Дорога Пані Ірино!

Хоч особисто ми не знайомі з Вами, все таки дозвольте розпочати цього листа з такої безпосередньої і щирої нотки. Вашу творчість завжди характеризували щирість і безпосередність вислову. У гімназійні роки, коли появлялися Ваші писання, я помічав, що вони захоплювали читача саме цими властивостями. Деякі нацреалістичні рецензенти, як і сьогоднішні соцреалістичні „оглядачі" (мабуть повинно бути: наглядачі) від літератури в УРСР, відкидали ці твори як помилкові. Однак об'єктивні критики визнавали їх як щирі літературно-мистецькі появи на західньоукраїнському, зубожілому тоді, ґрунті. Пригадую слова одного з них.

„У нас є письменники і католицькі, і націоналістичні, ліберальні та пролетарські, але дуже мало письменників таких, що мали б свою вартість незалежно від своїх переконань чи ідей, які вони репрезентують".

Ці рядки стосувалися Вашого твору „Метелики на шпильках", і я досі, по 28 роках, визнаю, що Ваші писання саме й мали „вартість" незалежно від системи, яку авторка репрезентувала. Таке почуттєве пов'язання з Вашими міжвоєнними творами, як і наукове вивчення Вашої творчости, спонукує мене відгукнутися на Ваш відвертий лист п. н. „Ви боїтесь правди, Панове!"

Немає сумніву, в цьому листі Ви сказали дещо правдиве і щире, як також вірним є, якоюсь мірою, Ваше твердження, що дехто по цьому боці греблі не має відваги подивитися правді у вічі. На жаль, і у Ваших словах таїться отой самий страх знати всю правду і сказати всю правду. Із-за цього Ваш лист стосується лише однієї, доволі нечисленної категорії українських еміґрантів, які (як і Ви) не знають чи не хочуть знати всієї правди. Можливо, що такий спосіб дискусії та полемічного „листування" для Вас за теперішніх умов легший,

ніж щире писання у Вашому давньому безпосередньому стилі.

Не Ваша це вина, але нова властивість писання Вам не до лиця, як і не відповідає вона іншим українським письменникам та інтелектуалістам. Говорити чи писати лише половину правди для інтелектуаліста (науковця, художника, письменника) чи навіть серйозного публіциста є чимось недостойнішим за писання свідомої неправди. На неправді люди пізнаються рано чи пізно; половина правди затуманює їхнє розсудливе мислення. Ортеґа і Ґассет, демократ, так і казав, що „в час великої контроверсії... інтелектуаліст повинен мовчати", якщо він не може сказати правди. Навіть після повернення у франківську Еспанію він дотримав свого слова: неправди писати не хотів, а половиною правди він побоювався притьмарити суть поточних проблем еспанської нації.

Що становить суть українських сучасних проблем? Не справа пам'ятників Тарасові Шевченкові та й не ідеологічні питання. Основна й пекуча проблема сучасних українців, на мою думку, ось така: не зважаючи на деякі матеріяльні й освітньо-культурні полегші чи удосконалення, український народ залишився досі на позиціях пригнобленого народу! З цим питанням пов'язується друга пекуча проблема сучасних українців: не зважаючи на те, що вони живуть у 1960-их роках та в атомно-космічну епоху, в них немає не тільки спільної мови щодо суттєвих питань, але й немає навіть звичайного людського діялогу.

Звернення 34 діячів української культури в УРСР до українців у США з приводу пам'ятника у Вашінґтоні, відповідь на це звернення 62 діячів української культури в США і Канаді, а також і Ваш лист-відповідь „анонімові" є по суті тільки різними зразками двох монологів. Один монолог читають на радянській трибуні ті українці, яким це дозволено чи звелено зробити. Другий монолог, з різних трибун, виголошують українські еміґранти з тією різницею, що вони це роблять по своїй волі та на різні лади. При тому численна преса, видавана українською мовою в УРСР, застосовує переважно лайку і неправдиві твердження про неіснуючу „зловмисність" українських еміґрантів у критикуванні становища українського народу в СРСР. Зате численна українська преса в різних країнах Заходу вміє переважно знаходити (і то успішно) лише недоліки України під радянсько-російським режимом, а не добачає інколи деяких здобутків українського народу, здійснених його роботящими руками і розсудливими головами навіть за тяжких умов радянської дійсности.

Саме про ситуацію українського народу треба нам розмовляти, а не обмежуватись монологами про пам'ятники Шевченкові. Жоден бо пам'ятник не змінить жорстокого факту, що сьогодні ні Москва, ні Вашінґтон не визнають суверенности українського народу на його власній території!

Знаю, Ви заперечите палко моє твердження, мовляв, адже існує УРСР з окремим республіканським урядом у Києві, з культурою й освітою, з мережею заводів та гідроелектричних споруд, з копальнями, битими шляхами і залізницями, чого не було „в наші часи" колись під різними займанщинами. Це правда, однак і ми не заперечуємо вичислених тут фактів. Ба, щобільше: дехто з нас наполегливо вивчає сучасне становище на Україні, досліджує економіку східньоевропейського простору та й усвідомлює тенденції взаємоналежности усіх держав світу. Ледве чи хто буде сперечатися і з фактом, що Росія завжди буде сусідом України, як і Польща, ЧСР, Білорусь, Румунія, Угорщина і Туреччина, та що з усіма цими країнами українцям треба знайти якийсь спосіб дружнього співіснування, а не перманентної війни.

Однак ми всі ясно усвідомлюємо, що в жодному із згаданих співвідношень Україна ще є не підметом, а тільки спірним територіяльним предметом. Саме тому ми не можемо погодитися з політичним та економічним ладом, що існує тепер на Україні. Це ж бо лад абсолютного панування росіян, які всебічно використовують сталінську конституцію СРСР і при допомозі єдиної компартії, єдиної російської армії та централізованої в Москві економіки тримають Україну в ролі своєї підопічної території чи колонії. А втім, куди там УРСР до статусу колонії, такої як, наприклад, Південна Родезія з її майже суверенними правами! УРСР насправді є областю Радянського Союзу, залежною від Москви такою мірою, як залежить від неї, наприклад, Сахалін.

Даремно подавати приклади на це твердження. Все це Вам відоме, але Ви в своєму листі намагаєтеся прикрити цю дійсність гарними слівцями. Вони не переконують нас. Переконати могли б тільки факти. Тим часом факти говорять щось протилежне. У радянській пресі, радіо й телебаченні УРСР багато мовиться про „героїчну Кубу", що з ледве сімома мільйонами населення зберігає свою незалежність.

Однак вона була такою і до Фіделя Кастро. Зате УРСР, яка перевищує Кубу щодо населення у понад шість разів, як і територією та економікою, не є суверенною тепер, як не була вона за Сталіна (про прем'єр-міністрів київських навіть тяжко говорити в цьому порівнянні; вони ж не мають ніякої виконавчої сили). Або згадаймо Канаду, звідки я пишу Вам цього листа: це колишня колонія Великобританії; вона визнає британську королеву своєю володаркою, а в економічному відношенні Канада деякою мірою залежна від США. Все це не перешкоджає їй здійснювати незалежну міжнародну політику, мати цілковиту суверенність над своїми внутрішніми справами чи вести власну зовнішню торгівлю.

УРСР навіть не можна прирівнювати з Канадою, що нараховує сьогодні ледве 19 мільйонів населення але вже має за собою майже сто років державного існування (1867-1967). УРСР не має своїх дипломатичних представництв за кордоном, бо її не визнають жодні держави (навіть комуністичні) повноцінною державою. Вільно сьогодні Румунії здійснювати власну закордонну політику і торгувати по своїй волі з капіталістичними державами, але цього не вільно робити УРСР. Чому? Бо, мовляв, український народ стоїть уже на вищому рівні міжнародних стосунків: він „возз'єднаний" з російським народом. Тому українці у Канаді, спостерігаючи, як радянські кораблі навантажували в свої трюми західньоканадську пшеницю (інколи з українських фарм у Манітобі, Альберті чи Саскачевані!), могли тільки покивати головами і повторити за Юрієм Яновським: „Та що нам їхній бунтівливий стяг, якщо це стяг не нашої вітчизни!"

Такі спостереження палять соромом наші обличчя за підопічне становище України в СРСР. Бо як радянські кораблі, так і радянські делеґації та посольства в іноземних містах є тільки російськими делеґаціями і посольствами. Тому всюди в світі видно Росію, а ніде не видно України — нехай би вже під маркою УРСР, але України як держави. Можливо, що багатьом із Ваших земляків це не таке ясне або вражаюче, як нам, але Ви, пані Ірино, побували поза межами УРСР і на цьому континенті; Ви не можете не бачити, що УРСР не існує в міжнародному політичному, економічному чи культурному житті. Вона — лише паперова фікція, що репрезентує одну російську область.

Спричинником такого становища України не є ані капіталістичні великодержави, ані т. зв. українські буржуазні націоналісти. Великодержави тільки достосовуються до політики Москви супроти України. Адже у 1947 році британський уряд запитував Москву, які є практичні можливості встановлення дипломатичних стосунків між Лондоном і Києвом; уряд СРСР ще й досі не дав відповіді на це запитання. Бо він не хоче погодитись на дипломатичні зв'язки УРСР навіть з комуністичними і невтральними державами; зате Монголія, населення якої менше за населення Києва, має на це право.

Спричинником того становища УРСР не є українські націоналісти, бо не вони усунули з морів українську фльоту; не вони виключили Україну з повітряних просторів та олімпійських стадіонів. Всюди там не допускає окремої репрезентації УРСР тільки московський уряд!

Відповідальність за незавидну ситуацію в УРСР списується в останні роки переважно на рахунок Сталіна. Однак за Сталіна, у 1944 році, повернено Україні право на міністерство оборони й дипломатичні представництва за кордоном; а де ж вони є? Сталін помер одинадцять років тому, але Україна не відвоювала навіть свого обмеженого статусу суверенної держави, який вона посідала до 1923 року. Бо до утворення СРСР радянська Україна мала дипломатичні представництва у ряді держав, м. ін., дуже важливий договір з Туреччиною (21 січня 1922). Не зважаючи на все це, радянська наука всіляко намагається притьмарити становище УРСР та українського народу в Радянському Союзі.

Саме радянський науковий колектив (передусім Академія наук СРСР), за внутрішнім складом свого мислення і тенденцією своїх праць, є тільки реакційним російським науковим колективом. Всю історію Східньої Европи переписують та інтерпретують за схемою шовіністичної російської історії; історія України є лише додатком до історії Росії. Наполеонівську кампанію 1812 року втокмачують українцям як їхню рідну „вітчизняну війну", хоча, саме зміцнена перемогою у війні з Францією, царська Росія ще цупкіше закріпачила український народ. Україні тоді не повернуто внутрішньої автономії, як надано таку автономію Фінляндії (маніфести 1809 і 1816), що ніколи до того часу не була окремою державою, а лише областю Швеції. Для фінляндців кампанія 1812 року не є „вітчизняною", тільки для нещасних українців.

Знаменним прикладом російської шовіністичної лінії в радянській науці є заборона перевидавати наукові праці Михайла Грушевського.

(Продовження на стор. 19)

PROMIN

Vol. VI, No. 4 ENGLISH SECTION April 1965

EASTER — THE ETERNAL SYMBOL OF HOPE

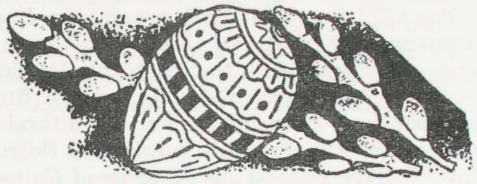

Man does not live for the passing moment alone. Within him there is an innate desire to link the past with the present, the present with the future and the future with eternity. Midst the dark mist of death and despair man opens his eyes and sees the light of the ever present hope in his heart.

In the Christian celebration of Easter we find the very embodiment of man's refusal to be defeated by evil and death. The Son of God, who is also a man, is lead to the Golgotha where he suffers and dies. But this is only a temporary physical death — on the third day after the crucifixion He rises to live forever, thus reaffirming the faith and hope in the hearts of men.

Very appropriately, man chose spring to celebrate the reviving miracle of Easter. As the warm sun melts the snow, the cold winter winds grow mellow, and the fresh spring rain cleanses the earth, Nature emphasizes the fulfilment of hope and the victory of life over death.

This annual rebirth of life, this fulfilment is directly transferred into the lives of men, and as nature awakens, man feels a rebirth too — he forgets the negative aspects of his existance and revels in the freshness of spring .And if hardship and heartache oppress him, he casts off these fetters and starts life again with renewed vitality. He experiences a spiritual resurrection; his heart is guided by hope.

Perhaps few other people have learned to appreciate this symbolic meaning of Easter and spring more than the Ukrainians. The geographical position of their homeland and its fertile soil brought countless invaders who plundered, leaving despair and death. Only a deep faith in the purpose of their existance, and a clear vision of a brighter future — though not immediate — gave them the strength to fight for and cling to all that was dear to them.

Easter symbolized the Golgotha which they bore, generation after generation, century after century. It also symbolized their hope for a national resurrection. This close resemblance between the people and the symbol engendered a rich creativity, resulting in the customs they developed to welcome and celebrate Easter.

Perhaps one of the most beautiful of these customs is the decorating of Easter eggs (pysanky). Although the pysanka (an ancient symbol of life) stems from pagan antiquity, it became incorporated into the traditional Easter celebrations to the extent that it is the very symbolic representation of Easter. It continues to represent the invincible forces of life, and much more. It is now a symbol of friendship, of hope and love, while its exquisite beauty is the artistic reflection of the Ukrainian spirit.

Other Ukrainian Easter customs emphasize the underlying theme of Easter — that of cleansing, of a rebirth, and hope, again and again. Every Ukrainian woman knows that she must greet Easter with an immaculately clean household. This traditional "spring cleaning" is part of the spiritual preparations before Easter, such as observing lent and confession. These "cleansing" preparations are also extended into social relationships. Enemies are encouraged to cast aside their pride and embrace by the Church on Easter Sunday. Hurt feelings are often mended and wrongs are sincerely forgiven. We are thus encouraged to cast off our cloak of human error and frailty and start life anew with hope in our hearts.

Anyone who spent Easter in Ukraine recalls it with nostalgia. The exchanging of the "pysanky" had its meaning and promises; but man blended most congenially with nature in the spring games, songs and dances, or "Hailky" which took place in the church yard by the cemetery (again, the repetition of the resurrection theme). In these games youthful man joined the awakening nature in joyful anticipation of the future.

But the fullest exclamation of triumph comes on Easter Sunday with the glorious ringing of the church bells and the singing of the

THE CANADIAN WOMAN TODAY

The Manitoba government appointed a woman as Speaker in 1963, for the first time in its history. Hon. Thelma Forbes, who performs this role, has been a member of the Manitoba Legislature since 1959. Mrs. Forbes, however, is not the first woman to be made Speaker of a provincial Legislature. This honour belongs to Mrs. Nancy Hodges who was Speaker of the British Columbia Legislature from December 1949 to June 1953 — the first woman in the Commonwealth to receive such an appointment.

In November 1953, Mrs. Hodges was appointed to the Senate. She is one of six women senators. The first woman to become a senator was Hon. Cairine Wilson, who served in the Senate with distinction for over thirty years from 1930 until her death in 1962. Mrs. Wilson's appointment came as the culmination of a long struggle for the recognition of women as "persons" and thus eligible for the Senate. The campaign was led by Judge Emily Murphy of Alberta and four other Alberta women. The five are commemorated by a plaque near the door of the Senate Chamber in Ottawa.

Public boards offer another form of public service, usually by government appointment rather than by election. Women are greatly outnumbered by men in such appointments but in recent years there has been a tendency to name one or two women to a public commission or board. In 1960, for example, Miss Mary Louise Lynch, a lawyer from Saint John, N.B., was appointed to the National Parole Board of the Department of Justice.

The CBC Board of Directors and the Board of Trustees of the National Gallery each has two women members, while the Board of Broadcast Governors, the Canada Council, and the Royal Commission on Bilingualism and Biculturalism each has one. The Consumers' Advisory Council, set up in 1964 to advise the Minister of National Health and Welfare concerning the operation of the Food and Drugs Act is exceptional, since all but one of the 15 members are women, most of whom have been selected because of previous activity in associations or professional work related to consumer interests.

One of the members is Mrs. A. F. W. Plumptre, president of the Consumers' Association of Canada, who was also appointed in 1963 to the Ontario Economic Council, an advisory body of the Ontario Government. Mrs. Plumptre is an economist. Similarly Mrs. J. F. Pilon, another member of the Consumers' Advisory Council, has been a vice-president of the Consumers' Association and is a part-time lecturer in the Montreal Diet Dispensary and a consultant for the Dairy Foods Service Bureau in Montreal. Mrs. Pilon is a science graduate of Laval University.

How do Canadian women compare with the women of other countries in their contribution to public life? It is impossible to make exact comparisons, but it would appear that other western democracies are somewhat ahead of Canada in this respect. One naturally thinks of the United Kingdom and the United States for purposes of comparison. In the recently elected British Parliament there are 28 women M.P.'s out of 630 members, or about one in 23. Four women have been appointed ministers and one is whip. The U. S. Congress now has 10 women in the House of Representatives or one in 43.5 members, compared with Canada's representation of one woman among 44 M.P.'s. In some other countries, such as Sweden, The Netherlands, West Germany and Israel, women usually represent about 10 per cent of the elected members.

Voluntary Organizations

Many women who do not care to run for public office or do not accept paid employment, perform a very valuable public service through

---

hymn, "Krystos Voskres" (Christ is risen). This hymn, glorifying the great miracle of Easter acknowledges the fulfilment of man's faith and hope, and God's love. It is a triumphant hymn to the eternal spirit of God and man, and its inspiration, hope.

As we turn our thoughts to the land where these customs originated, we know that the church bells are silent there now, and that our youth is discouraged in its traditional ways of welcoming Easter and spring. But as long as hope lives in our hearts, we know that this is just another trial of the present generation. We must keep our vigil, pass it to those who come after us, and continue to hope. Christ rose from the dead, while the Ukrainian spirit is far from dying!

Lord Byron once wrote that if it weren't for hope, man would be in hell. As rational a being as man claims to be, he must have a dream, a longing for beauty and hope to cling to. For in these lies his well being and his future.

Khrystos Voskres!

Olenka Negrych.

voluntary organizations, which, of course, do not exclude the women who are otherwise occupied.

Perhaps nowhere in the world do women participate more actively in voluntary organizations, than in Canada. These organizations are an essential part of our democratic way of life. While men also participate, women, in general, have more free time, and they are the mainstay of most organizations that have a mixed membership.* Home and School Associations are a good example. In addition, there are many women's organizations that are very influential.

The Consumers' Association of Canada, referred to previously, is a case in point. This Association, which was set up after the war, has worked consistently to protect the interests of Canadian consumers. It is campaigned with considerable success for the establishment of regulations and standards in the marketing of foods, clothing, and household goods. Other organizations such as the YWCA, Women's Institutes, Catholic Women's League, United Church Women, IODE, National Council of Women and National Council of Jewish Women, to mention only a few, perform services along other lines.

The voluntary organizations not only give women an outlet and an opportunity for community service, but in certain respects they supplement government activity. The members of organizations can speak with a united voice. They often make representations to the government, both provincial and federal, and frequently they work closely with government agencies and departments. Examples are manifold. The Consumers' Association, for instance, while maintained largely by membership fees, also is assisted by the Canadian government. In the agricultural field, the Women's Institutes and 4-H Clubs receive government help of various kinds. The Canadian Welfare Council may, on occasion, advise the federal government on welfare matters. There is a constant exchange between voluntary organizations such as the Canadian Citizenship Council, and the Citizenship Branch of the Department of Citizenship and Immigration.

Many voluntary organizations, including some women's groups, have international affiliation. Many Canadian women thus have contacts with the women of other countries through international conferences. This is a very broadening experience. It reacts to the benefit of the country as a whole as well as to the organizations and their members.

Some of the international organizations with which Canadian bodies are affiliated have consultative status in the United Nations or some of its agencies. Examples are: The Associated Country Women of the World (in Canada, the Federated Women's Institutes), International Federation of Business and Professional Women, World YWCA, International Federation of University Women, and the World Union of Catholic Women's Organizations with which the Catholic Women's League of Canada is affiliated. This close connection with world bodies gives Canadian women a voice internationally as well as nationally, and also enables them to understand the United Nations and events in the international arena.

The UN Commission on the Status of Women has been of particular interest to women's organizations in Canada. Some of them have set up their own committees on the status of women with a view to studying the position of women in Canada. Officially, Canada was a member of the Commission on the Status of Women from 1958 to 1960, and participated in the annual meetings held during that period.

Women as Citizens

The legal status of women in Canada compares very favourably with that of other countries. As we have seen, women have had the right to vote and hold public office for a number of years. Legislation to ensure equal pay for equal work is in effect federally and in eight provinces.

In Canada, a married woman is a citizen in her own right and not through her husband's status. By the Canadian Citizenship Act of 1947, a woman does not automatically cease to be a Canadian citizen on marriage to an alien. On the other hand, a woman of another country who marries a Canadian does not automatically become a Canadian citizen, but she may apply for citizenship after one year's residence in Canada.

To sum up, it would appear that the women of Canada have the legal right and the freedom to participate in almost any kind of work or public service that they wish. The barriers that exist are those of custom and tradition which, of course, cause powerful psychological barriers. Perhaps most people would agree that women are capable of making a much larger contribution to the Canadian scene than they have hitherto done. How this can be done most effectively is the question.

"Citizen"

Як практично плекати рідну мову?

Мабуть немає другої нації, яка б так не шанувала своєї мови, як ми, українці. Ми не тільки соромимось її перед чужинцями, не дбаємо про чистоту, стабільність форм, тощо, але й не хочемо вивчати її. Ми забуваємо, що найістотніший показник культури народу є його мова. І кожна культурна нація дбає не тільки про збереження мови, але й постійно шліфує її.

Наша ж мова на чужині силою обставин бідніє й треба зусиль, щоб утримати її на відповідному рівні — зберегти її чистоту, гнучкість і барвистість.

Що ж робити, щоб вповні опанувати мову, виплекати, очистити від засмічення, від різного „хабазя"? Спробуймо практично підійти до цієї справи.

Під час перебування в таборі в Новому Ульмі (Німеччина), автор цієї статті, гімназійний учитель, заініціював „Гурток плекання рідної мови". В склад гуртка входили всі гімназійні вчителі та проф. Леонід Білецький — тодішній директор української гімназії в Новому Ульмі.

Праця гуртка проходила так: Члени збиралися в шкільній залі. Один із членів мав коротку доповідь на довільну тему. Під час доповіді присутні нотували собі всі мовні недомагання прелеґента (наголоси, форми вислову), різні ‚изми", тощо). Після доповіді члени гуртка забирали голос й виправляли завважені помилки, що їх зробив прелеґент. Вичерпавши матеріял, заторкували ще й інші питання на тему культури мови. Зустрічі відбувалися в оживленій і дружній атмосфері.

Подібні гуртки плекання рідної мови дуже доцільно було б створити й тут, при існуючих вже товариствах, а зокрема при Товаристві Плекання Рідної Мови. Гурток повинен складатися з 10—15 осіб і для кращого успіху охоплювати, по можливості, людей із різних земель України.

Управа гуртка: голова (керівник), заступник і секретар. Обов'язком секретаря було б писання протоколів із засідань управи та ведення реєстру помилок, завважених учасниками, щоб мати загальний огляд досягнутого успіху.

На сходинах кожен присутній повинен мати з собою авторитетний словник (напр. Голоскевича) та зшиток для нотування помилок. Згодом такий зшиток може стати почином до словничка на зразок Словничка Ів. Огієнка, що вийшов друком у Варшаві в двадцятих роках.

Т. Залевський, Торонто.

(З журнала „Слово на сторожі")

Хвальна Редакціе!

Комітет для відзначення 80-ліття українського жіночого руху в Монтреалі радіє розвитком Вашого цінного журнала і, святкуючи спільно всіма жіночими організаціями нашого міста 80-ліття організаційного життя українського жноцтва, вітає Ваше Видавництво з 5-літтям його існування. З тої нагоди засилаємо чек на 10 дол. ювіл. фонд „Променя".

Анастасія Лебідь, голова **Броніслава Мельник,** секр.

MISCONCEPTIONS AND FACT

Many misconceptions are used as arguments against Emergency Measures planning. Some of these misconceptions have even found their way into editorial comment.

MISCONCEPTION: Life would not be worth living following nuclear attack.

FACT: North America could survive a nuclear attack and recovery would be possible. A review of all available Canada/United States studies and nuclear test data indicate that food and water contamination would be a relatively minor problem. Food and water resources could sustain the survivors. Long-term biological effects from radiation would not be the major health problem.

MISCONCEPTION: Water would be poisoned by radiation.

FACT: Radiation in itself does not affect water. Only if radioactive fallout particles from fallout get into water does it become dangerous. Water can be made safe to drink by filtering out the particles with paper, cloth or water softening device.

MISCONCEPTION: Food would be poisoned by radiation.

FACT: Radiation in itself does not poison food. When fallout particles stick to foods then the foods become contaminated. Peeling, wiping or washing will remove fallout particles. Food in cans and those covered by dust-tight wrappers such as polyethylene would be safe once fallout is removed from the container or wrapper.

MISCONCEPTION: People exposed to fallout are a danger to others.

FACT: Fallout is not contagious. However, a person having fallout particles on himself or his clothing would endanger himself and others until the particles were removed from his clothing by properly cleansing or discarding.

Lesia Chorosh

ДО ПИСЬМЕННИЦІ ІРИНИ ВІЛЬДЕ...

(Продовження із стор. 14-ої)

Навіть за царату Російська академія наук респектувала ім'я того визначного українського вченого. А втім він працював понад десять років і в УРСР та впав жертвою політики Сталіна. Тим часом на Україні сьогодні його історичні праці заборонені; щоправда, деяким історикам вільно цитувати Грушевського з обов'язковою лайкою і перекрученнями його думок. Тим часом праці російського буржуазного історика В. О. Ключевського перевидаються великими тиражами в СРСР, його погляди накидаються українській молоді.

А врешті, усі російські буржуазні учені, з цареславцями включно, перевидаються і пропаґуються в СРСР та на Україні як „вітчизняні" діячі культури. Зате велику кількість українських діячів культури проголошено ворогами народу, їхні твори не допускаються до українського читача. Та що говорити про діячів т. зв. буржуазного періоду історії українського народу, якщо навіть писання радянських діячів заборонені: М. Скрипника реабілітовано, але його писань не видано; Миколу Хвильового далі плямують, а його твори виключені з усіх бібліотек.

Таким чином російська радянська наука є теж одним із головних факторів, які допомагають російському урядові в Москві затискати український народ у кліщах російської централізованої держави, що зветься СРСР. Таку саму ролю на свій лад виконують радянські збройні сили, організовані на російських військових традиціях, що прямують до російських стратегічно-мілітарних цілей. Тут ситуація не змінилася ні на волосок ще з часів „европейського фельдфебеля" царя Миколи І. Хіба ж не Ленін сказав, що російська армія завжди була найбільш русифікуючим фактором у російській імперії?

Тому, пані Ірино, не пояснюйте нам, немов закордонним селюкам-туристам, чому на вулицях Львова часто чути російську мову. Це не тому, що, мовляв, багато росіян наїхало туди, бо своїх спеціялістів не вистачає (а повинно б вистачати після сорока років існування УРСР — суверенної та індустріялізованої!). Однак причини цього явища складніші. Та й не прирівнюйте ситуації на Україні з ситуацією у Канаді, мовляв, у Вас російська мова виконує ролю англійської в Канаді. Тим часом Канада складається з різнонаціональних поселенців, а не однорідного населення з однією культурою та політичною історією, як Україна. Крім того, автономна провінція Квебек, де живе більшість франкомовного населення має характер французький у кожному відношенні, панівною мовою є тут французька, а все державне діловодство ведеться по-французькому. Провінція Квебек у Канаді більше подібна на суверенну державу, ніж нею є УРСР. Тож даремно посилатися на той приклад, тим більше, що ми знаємо тутешнє життя і відносини з безпосередньої щоденної практики.

А втім чому пишете тільки про Львів? Хіба ж у Львові вся Україна зійшлася клином? Чому мовчите про Луганське, Маріюпіль, Юзівку, Сєвєродонецьк (теж суверенна українська назва!), Одесу, Севастопіль. Ялту, Чернігів? Чому не поясните нам — жителям Канади чи США — як це так, що в усіх важливих індустріяльних та портових містах УРСР всевладно панує тільки російська мова? Чи теж наїхали туди масово російські спеціялісти, бо, мовляв, своїх нема? Чому всюди там обмаль українських часописів, українських книг? Чому адміністрація тамтешніх заводів, університетів, консерваторій, музеїв ведеться російською мовою? Чому всі ті центри нічим не відрізняються від суто російських індустріяльних центрів, як Тула, Москва, Свердловськ? Скажіть нам врешті, чому Донецький басейн і сьогодні такий же російський за характером, як російським був за царату, коли експлуатував його за згодою Петербургу закордонний капітал?

Тому не прикривайте нам очей ні українською вишивкою, ні Шевченковим „Заповітом" на 50-ох мовах. Хоч які дорогі це для нас речі та й важливі для української культури, все таки вони не суттєві для існування суверенної держави. Без української економіки, без української індустрії, без українських міст, без українського державного апарату, що діяв би на Україні та за кордоном з погляду інтересів українського народу, навіть Тарас Шевченко (прославлений на п'ятьох континентах) не перетворить паперової УРСР на суверенну державу нарівні з Кубою, Албанією чи, врешті, Канадою. При існуючому русифікаційному тиску, здійснюваному компартією, урядом, збройними силами і науковцями СРСР, Україна далі залишиться підопічною територією Росії, хоча там буде зросле число книг, шкіл і часописів з українськими назвами, а російським змістом.

Сучасне становище на Україні найкраще

характеризують слова українського робітника з Запоріжжя: „По-українському розмовляємо переважно в родинному колі, зокрема, коли вип'ємо по чарці; а тоді українських пісень заспіваємо. Але на роботі, у війську, в школі — всюди там доводиться розмовляти по-російському". Це говорив один із жителів українського промислового міста. Кількість українського міського населення теж вказує на тенденцію придушування українського елементу в УРСР. Радянська статистика показує, що по селах України живе-страждає ще й досі 56% населення, а по містах живе ледве 46%. Таким чином Україна все ще селянська країна, тоді як Росія, Німеччина, навіть Канада — це урбаністичні суспільства, тобто багаті суспільства. Для прирівняння: у Канаді поднад 70% населення живе по містах і містечках.

Якщо усвідомите факт, що більшість міського населення в УРСР становлять росіяни і зрусифіковані „хахли", а русифікації змушені піддаватися й ті українці, які приходять з сіл у міста, тоді зрозумієте, чому українські емігранти підносять крик протесту проти радянського режиму на Україні. Бо той режим діє в ім'я інтересів російського народу, на шкоду українського. Тому теж багато з-поміж нас боїться правди: правда про Україну така страшна, що треба мати відвагу глянути їй у вічі.

Є у Вас і Ваших земляків ця відвага? Бо М. Хвильовий побачив у 1933 році справжнє становище свого народу і на знак протесту й розпачу застрелився. Однак народ потребує не так мертвих героїв, як живих працівників. Народна справа, звичайно, вимагає і зосередження сил і спільного обговорення найпекучіших питань. Тому про суттєві справи нам (емігрантам) з Вами (жителями України) треба перед усім іншим розмовляти. При тому обов'язково слід Вам усвідомити, що нам не вистачає національної бутафорії, сценічних лаштунків етнографії. Ми хочемо змісту українського. Хочемо на фактах бачити поліпшену ситуацію України „в народів вольних колі", український народ як „господаря домовитого", а не етнографічну масу, що тільки при чарці та на сцені домашньою мовою свої почуття виливає.

Розмовляти про народні справи — означає теж і гідно сперечатися. Ніхто бо не має монополії на абсолютну єдиноправильність, зокрема в такій складній проблемі, як виведення українського народу з становища підопічної території на становище суверенного господаря своєї країни в добробуті та серед щирої національної духовної культури.

**
*

У своєму листі до Вас я намагався показати на важливіші аспекти цього суттєвого питання. І довгенький лист вийшов у мене. Та, як сказав хтось дотепний, на короткого листа у нас часу немає. Тим більше, що поскільки українські діячі культури, розділені радянсько-російським кордоном на крайових та еміграційних, зважуються писати лише публічно одні до одних, і то раз на 50 років (чи може раз на 150 років), тоді доводиться писати ґрунтовно. І про суттєві та правдиві справи. Я свідомий того, що написав тут про деякі самозрозумілі речі. Однак доводиться писати і про те, що „два рази два дорівнює чотирьом". Не́ во гнів Вам кажучи, саме Ваш лист змушує нас пояснювати таку просту математичну формулу. Про зміст і підхід Вашого листа можна б сказати те саме, що В. Ленін написав про статтю Рози Люксембург, яка критикувала відділення Норвегії від Швеції: вона говорить про що завгодно, щоб *не сказати* слова по суті питання!!" (підкреслення і два знаки оклику Ленінові).

Ваша стаття „Відповідь анонімові" полемічна у дуже вузькому сенсі: розгромити еміграційних критиків радянської системи на Україні та захистити цю систему перед закидами, що вона — лаштунки російського імперіялізму. Тому Ваші міркування обертаються довкола дрібних, несуттєвих питань, а не торкаються суттєвого запитання, яке турбує не лише українських емігрантів, але й більшість їхніх земляків на Україні. Це питання, дозвольте пригадати, поставив рівно 50 років тому той же Ленін (1914): чому „*створення самостійної і незалежної національної держави лишається покищо*" в межах російських володінь „*привілеєм однієї тільки великоруської нації*"?

П. С. Висилаю Вам друковану відбитку цієї статті-листа ще поки журнал появиться в книгарнях. Тому трактуйте ці зауваження як особистий лист від українця, який цінить літературну творчість Вашу і Ваших колег-письменників. Розцінюючи цю творчість з погляду непроминальних художньо-естетичних вартостей, розглядаю Вашу суспільно-політичну діяльність з точки зору інтересів українського народу — теж лише суттєвих і непроминальних. Тож і відповідь Вашу прочитаю зі щирою зацікавленістю. Звичайно, якщо вона появиться в серйозному журналі, друкованому для всіх україн-

ДИТЯЧА БІБЛІОТЕКА РІДНОЇ ШКОЛИ В ПІВНІЧНІМ ТОРОНТО

Небагато українських рідних шкіл в Канаді можуть похвалитись дитячою бібліотекою при школі. А це одно з дуже важливих завдань школи, щоб крім читанок та шкільних завдань діти приучувались читати цікаві казки та поезії в рідній мові.

Українська школа в Північнім Торонто може бути прикладом для інших шкіл. Вже кілька років почала працювати в цім напрямі учительки тієї школи, пані Оля Гамара. Вона була закупила деяку скількість дитячих книжок в книгарні „Українського Голосу".

Минулого року шкільний комітет знову підніс справу побільшення дитячої бібліотеки для школи, якій завжди бракує фондів для набуття книжок. Але помимо того бібліотека значно зросла новими книжечками для малят. І про це знає лише учениця тієї школи, Леся Яхимець. Вона нікому не хоче сказати скільки тато подарував їй грошей на закупно книжок до бібліотеки. А найважніше те, що учителька поручила Лесі зайнятися упорядкуванням бібліотеки. І це для Лесі була велика радість. Вона справді взялася до роботи, виготовила картотеку, книжки понумерувала, наклеїла ковертку, дату випозичення, так як це водиться у справжніх бібліотеках. В державній школі Леся належить до бібліотечного клюбу вже через три роки і знає систему бібліотекарства.

Офіціяльне доручення книжок, як дар Лесі Яхимець для бібліотеки рідної школи Північного Торонто відбулось 15 листопада 1964 р. в присутности гостей та учнів школи. Ось що пише мені Леся у своїм листі з того приводу:

„Наша бібліотека при українській школі Північного Торонто успішно розвивається. Першого дня отворення бібліотеки, коли я показалася з книжками — 25 книжок було випозичено. Мені в державній школі також гарно.

Леся Яхимець, учениця української школи Північного Торонто.

Я належу до категорії „обдарованих учнів" і нам завдають цікаві проєкти до виконання поза школою. Сьогодні ми їздили до парляменту і приглядались як там відбуваються сесії. . ."

Ми з Лесею великі приятельки. Коли я буваю в Торонто, вона мені завжди заграє на піяно якийсь кусничок або й більше з української музики. Коли Леся стала бібліотекаркою українських дитячих книжок, я зложила їй ґратуляції і побажала успіхів. Сьогодні ця бібліотека начислює поверх 75 книжок і Леся вірить, що книжок буде ще більше, як діти будуть цікавитись читанням.

Леся також побирає лекції музики на піяно, ходить до рідної школи, є доброю ученицею в недільній школі і вчащає на різні імпрези, розуміється з мамою, бо Леся ще не є така велика, щоб сама ходила.

Бажаю моїй маленькій приятельці багато успіхів і в дальшій розбудові дитячої бібліотеки при українській школі і в державній школі далі гарно вчитися.

Лесина приятелька.

ців, а не тільки для аґітації серед еміґрантів. Така відповідь була б одним показником, що і Ви і Ваші колеґи серйозно турбуєтеся суттєвими проблемами українського народу, як і ми, та не боїтеся глянути правді у вічі. Врешті, український народ заслужив собі на те, щоб його сини і дочки — незалежно від усіх різниць між ними та місця свого перебування — серйозно і без образ обмірковували одностайно його найпекучіші, суттєві потреби.

Монтреаль, 11 жовтня 1964.

Роман Рахманний

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

ПАСКА

Тішиться маленька паска,
Тішуся і я,
Що несу її святити,
Що вона моя.

Всі готовляться у хаті,
Я вже йду на двір —
Зелень світа задивилась
У синій простір.

Якісь шуми, якісь співи
Чути милі голоски. . .
А може то і у небі
Нині святять теж паски.

П.

ВЕСНЯНКА

Вже сонце пригріло,
Зі стріх вода капле,
Молодому школяреві
Мандрівочка пахне.

Подай, брате, руку!
Підемо на поле —
Бо там тепер, кажу тобі,
Краса — як ніколи!

Шовкова травиця,
Збіжа зеленіють,
Колишуть їх вітри буйні,
Як солодку мрію.

Вітри їх колишуть,
А пташки співають —
Вдячним серцем рідну землю
З весною вітають.

Та як не вітати?
Щастя не бажати?
Коли тая земля для нас
Як для дітей мати!

Вона нас зростила,
Вона про нас дбає —
Хто не любить свого краю,
Той серця не має!

Богдан Лепкий.

ВЕЛИКОДНЯ НІЧ

„Мамусінько, голубонько, швидше! Ми ж спізнимось!" — мало не плаче Орися, бігаючи за мамою.

Але мама лише заклопотано відмахується від неї: вона ще раз витирає чистий уже стіл і накриває його новісінькою вишиваною скатертиною, посередині столу ставить зелену „гірку", повну писанок, і дві маленькі пасочки. Ох, і гарно ж! Орися сама копала землю для тої „гірки", сама й пшеницю посіяла. А вчора Орися допомагала мамі крашанки фарбувати, а тато надписував ХВ.

Алеж, Боже, як мама гається! Ще й гардини нові вішає на вікна, тепер рушники на образах поправляє і лямпадку світить.

„Мамусю! швидше! вже дзвонять! Ой, ми спізнимось. Ми не посвятимо пасок. Тато он коли вже до церкви пішов".

Нарешті все готово. Орися вдягається в теплу кожушинку й вибігає попереду мами на вулицю. Боже, як темно! Вона на хвильку затуляє очки й знову дивиться. Ні, таки дуже темно. Місяця немає. А зірок, зірок! Ой, як вони гарно світять, як мерехтять, мов свічечки там далеко хтось засвітив.

„Мамусю, мабуть то янголи свічечки запалили. Правда?"

„Правда, доню", — каже мама, обережно ступаючи краєм вулиці. Вона несе в одній руці білий вузлик, і Орися декілька разів підбігає ближче, щоб почути, як смачно пахне паска й ковбаса.

Потім Орися тягне в себе нічне повітря — воно теж пахне, таке свіже й прозоре! Але ні, це не тільки повітря — це пахне молода травичка й свіжі листочки на деревах. Орися біжить вперед і зачарована спиняється на повороті.

Перед нею площа... церква... А людей! Боже мій! Скільки свічечок світиться... А лихтарики! Як зірочки!

„Мамусю, швидше!"

Вона чіпляється за руку мами й пірнає з нею в людський натовп. Ні, це не натовп. Орися з цікавістю дивиться: по обидва боки стежки навколо церкви стоять кошики, великі таці, білі вузлики, над ними палають свічечки, на деревах гойдаються кольорові лихтарики. Але мама не спиняється, вона упевнено простує вперед. Ось вона звертає з доріжки, й Орися попадає в обійми своєї хрищеної.

„Ну, здорова була, донеч-

ко! А вже гостинчика дістанеш після посвяти".

Орися поважно стає біля неї й чекає, поки мама прилаштує свого вузлика. Тоді вона бере маму за руку й, урочисто ступаючи, простує до церкви. Церковні двері не зачиняються, але протиснутись в середину важко. Та Орися того не бачить, її очиці радісно сягають понад головами людей і зачаровано перебігають з палаючих свічок у панікадилах до чудесних гірлянд квітів, що обвивають стовпи посеред церкви, до вишиваних рушників, що прикрашують ікони. Хтось стареньким голоском щось напівспіває... І раптом наче весняний грім прокочується:

„Христос Воскрес із мертвих!"

Орися чує, як навколо всі гукають:

„Христос Воскрес! Воістину Воскрес!"

Вона дивиться крізь сльози на маму, ніби питає про щось.

„Христос Воскрес, доню!" — каже мама, цілуючи її.

„Воістину Воскрес!" — шепоче Орися й переводить погляд на хрест. Але в цю хвилю хрест тремтить, підноситься вгору, а поруч нього коливаються корогви...

„Ходім, Орисю, до пасок, зараз святити почнуть", — каже мама, захищаючи її від тиску людей.

Їх виносить хвилею людського потоку на паперть. Орися потопає в морі дзвонів, співів, радісних вигуків „Христос Воскрес!", в морі радісних облич, святкових убрань, безлічі різнокольорових лихтариків, свічечок, прапорців, квітів.

Вона з полегкістю зідхає й дивиться на небо... Сонечко сходить!

„Христос Воскрес!" — каже тато, раптом з'являючись перед нею. Він кріпко цілує її й простягає їй червоне яєчко.

„Воістину Воскрес", татусю! — обвиває йому рученятами шию Орися.

Мама зав'язує посвячену паску.

Орися, мов уві сні, все те бачить і чує...

Зорі погасли, й край неба святково горить пурпуром і золотом.

„Тіу! тіу! тіу!" — раптом роздається десь близько над Орисиною головою.

Орися радісно стріпується й кидає оченятами на гілочку берізки. Вона зрозуміла. То до неї.

„Воістину Воскрес!" — гукає вона до невидимого співця й біжить услід за мамою.

А дзвони гудуть, не вгавають.

„Христос Воскрес!"

М. Донченко

ГАГІЛКА

МОЛОДАНЧИК

Грають переважно дівчата. Беруться за руки і стають у коло, а одна всередині показує жестами те, що вони співають:

А мій милий молоданчику
Поплинь, поплинь по Дунай-[чику
Устань дуже раненько
Умий, умий біле личенько.

А розчеши жовті кісоньки
А візьмися за лідвиченьки
Обуй, обуй черевиченьки
Шукай собі посестриченьки.

(Кожну стрічку співати два рази)

ПРИВІТ БРАТАМ

Бистрий Пруте, річко мила,
Що пливеш в далекий світ,
Передам тобі від серця
Великодний мій привіт.

А як зійдешся з Дунаєм,
В Чорне море попливеш,
То Славутиці Дніпрові —
Той привіт мій понесеш.

А Дніпро подасть привіт той
В Україну всім братам,
Щоб на серці легче стало
Тут мені і рідним там.

В. Мельничук.

УКРАЇНСЬКІ ПИСАНКИ В КАНАДІ

Скрізь, де наші люди зустрічають Великдень, стараються внести на нових місцях поселення, хоч кусочок їхньої соняшної й прекрасної Батьківщини-України та продовжувати її світлі, прадідні звичаї. Цієї засади держалися і перші поселенці Канади, її продовжують покоління, незалежно, чи вони родились в Україні чи поза її кордонами.

Прадавній звичай писання писанок на Великдень перейняли наші предки від далеких своїх сусідів з Мезопотамії і Малої Азії в давню дохристиянську еру. Цей звичай зв'язаний з культом бога сонця Дажбога, що в християнські часи вплівся у святкування Великодня на наших землях.

З усіх народів, що знають звичай писання писанок найбільш він прийнявся й поширився в Україні. Мабуть природня українцям естетика і любов до мистецтва, їх вроджена умілість добирати кольори та орудувати комбінацією ліній ув орнаменті довели до того, що українці мають в наші часи найкраще в світі розвинутий писанковий орнамент.

Звичай розписування яєць був дуже поширений в Україні. Кожне село мало свої питоменності, чи то в кольорах, чи в орнаментиці, а навіть у способі їх виконання. Коли зіставити поруч зібраний писанковий орнамент цілої території України, то помимо цих регіональних відмін, знаходимо три основні символи писанкових орнаментів, що в своїй основі були символами соняшного культу. За проф. В. Щербаківським це:

1) **свастика,** що по українському є **ломаний хрест;**

2) **триквер,** а по українському **троячок**

3) **розета,** а по українському це **зірка, рожа.**

Свастика — рожа, зірка за основу має чотири відгалуження з одного центру, що інколи прибирає різні форми й назви, як: хрести ломані, драпачки, вінички, вітрячки, закрутки, косиці, кривульки, ложки — це геометричні форми. А з рослинних є такі назви: виноград, вишенька, горгінія, жожина, дзвоники, квітки, ломане дерево, лілея, листя (дубове, кленове, грабове, осокорове), лопух, любисток, огірочки, сосна, сливки, тюльпани, хміль, ялинка. Зі звірячих назв є: лапки (гусячі, качачі, курячі, сорочі), луска коропова, волові очі, ляльки, роги (волові, баранячі) зозульчині черевички, чобітки, качині шийки п т. п.

Триквер — троячок за основу має три відгалуження з одного центру. Деякі з поданих повище назв переносяться й на троячок, головно на закінчення його рамен, але подибуємо й своєрідні назви: павучки, триніг, жучки, п'явки, півники, скрипки, млиночки, дзвоники, церковці й інші.

Розета — зірка, що могла постати з подвоєного ломаного хреста, чи троячка у викінченій формі, становить на писанках орнамент рожі восьмилисткової (рідше шестилисткової) має також свої назви: повна рожа, айстри, бокова рожа, хрест з павучками, сторчова рожа, гаківка, сонечко з клинцями, рожа шолудива й польова, слимаки, капустелі й інші. А геометричне: сонечко.

Інші писанкові орнаменти базуються на будові вище названих з тим, що міняються, або ускладнюються, тільки рамена наближаються до тваринних, чи рослинних частин, а деколи їх половинки чи закінчення, як зубчики, хвостики, крапки й т. п.

Всі ці символи в давнині мали окреме значення, що приворожували: щастя, добробут, довгий вік і відвертали від людини все вороже й лихе. Виписані на писанці ці символи робили з неї справжній талісман, що мав у собі захована чародійну силу. Наші теперішні писанчарки виводять свої прикраси на яйці по традиції і не застановляються над його символікою.

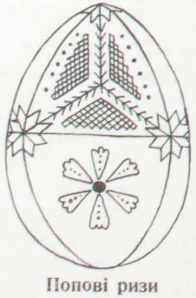

Попові ризи

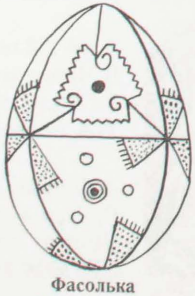

Фасолька

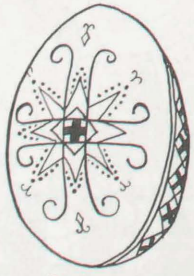

Воскресення

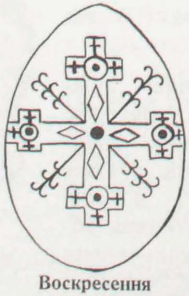

Воскресення

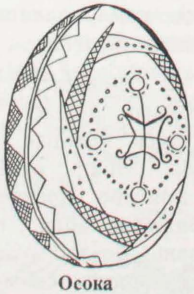

Осока

Рисунок писанок виконала Дарія Зельська- Даревич.

Розподіл яйця, його простолінійні прикраси в різних варіянтах і комбінаціях надають нашим писанкам своєрідного, українського характеру. Помічається деяке наверствування і введення новотворів, як написи й ноти на писанках, та вони неузгарні в порівнянні з досконалою орнаментикою писанок, що ми їх дістали в спадщині від наших предків.

Цей прегарний, український звичай розписувати їйця на Великдень знайшов свій вияв і в Канаді. Знайшлися й тут жінки, що писанковим мистецтвом цікавляться, його продовжують, закріплюють і виводять у широкий світ, чудуючи його своєю досконалістю рисунку на кулистій лушпинці яйця.

Ось тут маємо кілька зразків писанок, що їх щороку розписує п. Анна Підлипна з Давфину по зразках із її села Залісся над Збручем у Борщівському повіті. Писанки борщівщини характеристичні тим, що вони всі мають чорне тло, а прикраси вирізняються чітко в кольорі червоному, жовтому й зеленому. В Заліссю задержалися й питомі назви писанок, що ними підписано виготовлені моделі.

В цій подільській закутині, що віддалена від великомійських впливів задержалися справді дуже цікаві зразки писанкового розпису.

Іванна Зельська.

НОТАТКА ПРО ГОРОД

Лора Цісголм

— Вирощування квітів і городини є приємним зайняттям для мільйонів людей у світі. Я займаюся обрібкою городу вже сорок років у Канаді. Тепер маю багато новоканадійських сусідів, які прагнуть різних порад у цьому ділі. За посередництвом їхніх власних часописів я буду ділитися з ними приємностями праці в городі.

Передусім любитель городу повинен підшукати відповідне місце, де можна вирощувати насіння або насаджувати різні рослини. Якщо ґрунт твердий, глинкуватий, треба придбати доброї наверхньої землі та змішати її з землею на тому місці. В'язка торфового моху, відповідно перемішаного з землею, удобрить твердий ґрунт, а в піскуватому ґрунті зберегатиме вологість. Читачі цієї колони живуть у різних районах Канади, але всі вони повинні пам'ятати, що найвідповіднішою порою для насаджування рослин є час, коли ґрунт пробуджується навесні. Не висівайте всього насіння нараз. Через тиждень або десять днів сійте ще раз, бо таким чином, коли перший засів не вдасться внаслідок невідповідних умов, ви матимете добрі результати з другого. Кукурудзу, буряки, моркву і „скваш" можна засівати будь-коли в травні, якщо йдеться про центральне Онтаріо, але в багатьох інших районах Канади доводиться ждати до перших днів червня, поки земля огріється. Помідорова розсада дуже вразлива на мороз і її треба захорняти від приморозків, коли вони ще можливі ночами.

Хемічні добрива є знаменитим помічником у вирощуванні великих соковитих городин, але їх треба вживати розсудливо. Більшість хемічних складників спалюють тендітні листочки і коріння, якщо лише зіткнуться з ними. Там, де потрібно тільки малої кількости добрива, правильніше буде розпускати порошок у воді та поливати нею ґрунт на відстані принаймні двох цалів від стебла рослини. З уваги на свій довголітній досвід я повинна це теж добре знати, однак минулого року я нехотячи знищила 12 корчиків полуниць, посипавши добриво-порошок довкола кожного з них: незабаром випав густий дощ і добриво дійшло до коріння.

Чи ви знаєте, що аспарагус, посаджений у збагачений ґрунт, даватиме вам добру пожиру протягом 20 років після перших трьох років росту? Засійте насіння аспарагуса цієї весни, а наступного року пересадіть рослину на постійне місце в городі. „К. С.".

ДАЙМО РОДИННИЙ ПРИТУЛОК СТАРШИМ

Завдяки удосконаленні медицини, люди живуть тепер довше. Але не всі вони можуть дати собі самі раду. Деяким треба вийти назустріч, підійти до них зі серцем, помогти, а що більш важливе — дати теплий родинний притулок.

Маючи це на увазі, при Манітобському Департаменті Здоров'я постав Відділ Родинного Догляду за старшими людьми й саме цей Відділ робить усі можливі заходи, щоб допомогти старшим громадянам Манітоби. У цій цілі відбулись 18 лютого ц. р. спеціяльні збори для представників преси і громадських організацій з ближчими поясненнями цілої програми опіки над старшими, між якими є й багато українців. Тому тим більше було б побажаним, щоб і українські організації, зокрема жіночі, зацікавилися цією програмою та допомогли її зреалізувати якнайбільш успішно. Кошти помешкання і харчів покриває уряд (гл. огол. на стор. 10). Досвід у минулому показав, що й родини, що взяли когось із старших людей під свою опіку, також на цьому багато скористали самі, а ще більше їхні діти. Дружні й теплі взаємовідносини залишають завжди додатній вплив на житті кожної людини.

Тож вийдіть на зустріч людям, які потребують тепла вашого дому й любови вашого серця. За ближчими інформаціями голосіться до: The Homefinder, Care Services, 114 Garry St., Winnipeg, Man., або телефонуйте на H. 942-6313. Зголошення з-поза Вінніпегу слати до: Regional Office of the Provincial Department of Welfare, Winnipeg, Man.

ПРЕСОВИЙ ФОНД У ЗВ'ЯЗКУ З КНИЖКОЮ УКР. ЖІНКА В ХОРЕОГРАФІЇ

Відділ ім. Лесі Українки — Ст. Боніфас, Ман. —	$15.00
Пані С. Гриник — Едмонтон, Алта. —	5.00
Пані М. Лазарук — Едмонтон, Алта. —	5.00
Пані Б. Ґрабарчук — Едмонтон, Алта. —	5.00
Пані О. Лукомська — Едмонтон, Алта. —	5.00
Пані Н. Мэрцишин — Едмонтон, Алта. —	5.00
Пані А. Мельник — Едмонтон, Алта. —	5.00
Пані О. Гонночко — Едмонтон, Алта. —	5.00
Пані К. Міськів — Едмонтон, Алта. —	5.00
Відділ О. Кобилянської — Мічем —	5.00

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

ЛИСТОПАДОВА АКАДЕМІЯ І КНЯЖИЙ ДАР П-ВА ПЕТРА І КАТЕРИНИ СІРИХ

Світлина з передачі портрета Лесі Українки. Зліва направо — пані Хохолик, пані К. Сіра, за нею стоїть добр. Труфин, коло портрету п. П. Сірий. З другого боку біля портрету голова відділу пані Г. Перепелюк, Розалія Малюта, Марія Скварчук, перед нею Люба Киба і Всеч. о. Е. Труфин.

Флин Флон, Ман.

Заходами громади, спільно з жіночим товариством ім. Доньки України у Флин Флон улаштовано програму-свято Першого Листопада, яке відбулось в м. листопаді 1964 р. в церковній залі.

Програму свята попередила Панахида за поляглих у боротьбі за волю України вояків, яку урочисто відправив Всеч. о. Труфин в церкві св. Юрія. По Панахиді учасники свята зійшли до залі, де відбулась коротка але змістовна програма.

Академію відкрила змістовним вступним словом голова т-ва, пані Агафія Перепелюк. У своїм слові пані Перепелюк підкреслила історичне значення такого свята, яке завжди пригадує нам про змагання українського народу до незалежности і державного життя на землях України. По ціи пані Хохоляк відчитала поезію, відповідну до подій в Україні в 1918 році. Другу поезію-вірша відчитала добр. Е. Труфин — „Листопадові дні".

Пан Петро Сірий, учасник визвольних змагань поділився з учасниками свята своїми спогадами, переповідаючи події про ті ніколи незабутні дні, коли український народ піднявся до боротьби за свої права і волю, за свою державність.

Слідувала обширна доповідь про історичне значення Першого Листопада, яку виголосив Всеч. о. Труфин. Кінцеве слово і подяку Всеч. о. Труфину виголосив п. Василь Перепелюк. Свято закінчувалось двома жалібними піснями — „Коли ви вмирали" і „Чуєш, брате мій".

Переведено збірку на українських інвалідів, яка принесла 16 дол. й яку вислано в призначене місце.

Другою частиною програми того вечора було формальне вручення портрета поетки Лесі Українки для відділу Союзу Українок Канади ім. Доньки України. Це був шляхетний дар п-ва Петра і Катерини Сірих, широковідомих, активних і жертвенних громадян м. Флин Флон, жертвенних не тільки для місцевих потреб, але для суспільних потреб взагалі. Портрет Лесі Українки виконаний олійними фарбами роботи малярки Галини Когуської у Вінніпегу вартости 75 дол.

Церемонія передачі портрету відбулася урочистою формою і відповідним словом жертводавців, які оцінюючи працю жіноцтва в товаристві, яке носить почесну назву Доньок України. Одною з таких доньок України була й Леся Українка, яка ціле своє життя служила своєму народові пером і залишила твори, які стали окрасою, не тільки української, але й світової літератури.

Портрет, в імені жін. т-ва та громади прийняла голова т-ва, пані А. Перепелюк. Вона зложила подяку п-ву Сірим за їх шляхетний жест і справді княжий дар, який завжди буде дорогою памяткою та буде окрасою їх залі. По цім учасники відспівали п-ву Сірим „Многая Літа".

Е. Труфин.

35-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ВІДДІЛУ СОЮЗУ УКРАЇНОК У ДАВФИНІ, МАН.

Марія Андрейчук

Теодора Гаврисишин

Савеля Стечишин

Марія Білоус

Неділя, 6 грудня, 1964 р. залишиться довго в пам'яті нашого громадянства в Давфині. Тої неділі наш відділ Союзу Українок св'яткував 35-літній ювілей приналежності до Союзу Українок Канади.

Ювілейне Св'ято почалось Службою Божою, яку відправив о. М. Олесюк. Співав хор під управою диригентки пані Галини Лазарук-Гендерсон. По Службі Божій була Панахида за померших членкинь відділу, де всі присутні членкині тримали свічки і молилися за спокій членок, що відійшли у вічність. По закінченню Служби Божої о. Олесюк запросив всіх присутніх на спільний обід до Українського Народного Дому.

У святочній залі на сцені видніє великий, артистично виконаний напис: „35-літній ювілей", прикрашений емблемом (Смолоскип) Союзу Українок Канади. Над головним столом портрет, патронки відділу, поетеси Л. Українки вдекорований українською вишивкою і вінком з квітів. Столи святочно застелені. На головнім столі коровай з написом ювілею. Все це створювало святочний настрій, а зокрема у членок нашого відділу, що дочекалися такого поважного свята.

Присутність на залі дорогих гостей: пані С. Стечишин з Саскатуну, піонерки і довголітньої голови, Союзу Українок Канади і голови Провінційної Екзекутиви Союзу Українок на Манітобу, панни Теодори Гаврисишин, викликали в присутніх ще більший святочний настрій і гордість за приналежність до Союзу Українок.

При головнім столі засіли, дорогі гості, пані С. Стечишин, панна Т. Гаврисишин, о. Олесюк і добр. Олесюк, адвокат А. Вавринюк (брат пані Стечишин) і пані Вавринюк, д-р Мих. Потоцький, голова нашого відділу пані М. Андрейчук і вісім бувших голів: Ю. Дух, Ю. Стокотельна, А. Кіндрат, А. Мазур, А. Чайковська, Анаст. Дроздович, М. Білоус і О. Ярема, що замешкує тепер у Вінніпегу.

Окрім повище згаданих були при головнім столі М. Царук, Я. Чайковська і Галина Гендерсон, що були призначені до виконання формальних обов'язків на цім святі.

За двома, осібними столами, засіли членкині відділу, а дальше гості-учасники ювілею. Всі членкині були звільнені від обов'язку приготування і видання обіду. Цей обов'язок перебрали і дуже гарно виконали наші чоловіки. Цей шляхетний вияв пошани і уваги з нагоди нашого ювілею, членки належно оцінили.. До столів доносили сумківки старшого відділу.

Молитву перед обідом провів о. Олесюк. Після обіду членкині місцевого відділу і гості — членкині Союзу Українок встали і врочисто відспівали гимн Союзу Українок. Свято офіціяльно, відкрила вступним словом Я. Чайковська. Марія Білоус представила присутнім тих, що сиділи за головним столом. Опісля слідували привіти: Від церковної громади св. Юрія і від Укр. Нар. Дому зложив привіт пан Р. Царук, від відділу Т.У.С. д-р Мих. Потоцький, від старшого відділу СУМК Й. Горчинський, від молодшого відділу СУМК Іванна Царук, від відділу Союзу Українок ім. Л. Українки в Гілберт Плейнс, пані Г. Мимко. Голова місцевого відділу М. Андрейчук привітала учасників ювілею і відчитала одержані привіти: від централі Союзу Українок Канади, від відділу Союзу Українок в Роблин, Ман., від бувших голів п. М. Юрків з Вінніпегу, добр. Мих. Лещишин, що замешкує тепер в Америці і від п. Мар. Гаджоси з Бовзман, Ман. Пані Юстина Маловська згадала про відділ Союзу Українок в Косів, Ман. Вона, як бувша голова цього відділу, зложила привіт і підчеркнула, що велике число косівського відділу тепер є членками відділу в Давфині.

Пані О. Ярема, бувша голова давфинського відділу, а тепер належить до відділу Союзу Українок у Вінніпегу, зложила привіт і поділилася спомінами з того часу, як належала до нашого товариства. Пані Ю. Дух, одна з перших членкинь, як основувалося товариство, бувша голова і активна членка, висловила вдоволення і побажала якнайкращих успіхів.

Коротку історію відділу за 35 літ, опрацювала і передала Марія Білоус. Після цього промовляла панна Т. Гаврисишин, голова Провінціяльної Екзкутиви Союзу Українок на Манітобу. Панна Гаврисишин зложила привіт від Екзекутиви з нагоди ювілею, висловила вдоволення з участи на цім святі, пригадала про обов'язки відділів Союзу Українок та звернула увагу і пояснила резолюції, які були ухвалені на провінціяльнім з'їзді, що відбувся в лист. 1964 р. у Вінніпегу. Марія Білоус представила учасникам ювілею панну Гаврисишин, а пані М. Царук зложила подяку за її участь і промову.

Слідувала доповідь пані С. Стечишин, яку представила М. Білоус. Пані Стечишин, привітавши членкинь відділу і всіх учасників ювілею, дала признання за працю, яку наш відділ виконує. Шановна гостя у своїй доповіді зясувала багато справ, про

А. Мазур

Ю. Стокотельна і А. Дроздович

О. Ярема і А. Чайковська

Ю. Дух і А. Кіндрат

які ми повинні не лише знати, але практично пристосовувати і виконувати їх. Дорога гостя підчеркнула важливість знання української мови і літератури. Пані Галина Гендерсон зложила подяку пані Стечишин за її цінну доповідь.

В програму св'ята-ювілею входили кілька пісень, що їх виконали членкині старшого СУМК-у. Сольо „Білі каштани" відспівала Петруся Чайковська, дві пісні „Берізка" і „Місяць на небі" виконав квартет — Оля Підлипна, Даруся Кендзіерска, Геня Слободецька і Петруся Чайковська. Сольо — „Дивлюся на небо" проспівала Г. Гендерсон. Був також загальний спів під управою пані Г. Гендерсон. Всі учасники ювілею взяли участь в цім співі. До загального співу акомпанювала Петруся Чайковська.

Парох о. М. Олесюк у своїм кінцевім слові зложив побажання нашому відділові. Дав признання усьому жіноцтву зорганізованому в Союзі Українок Канади, що так щиро працює у всіх ділянках громадського і церковного життя.

Наша імпреза 35-літнього ювілею пройшла в поважному і святочному настрою. Всі учасники були угощені ювілейним короваєм. Замітна була оживлена товариська розмова і вдоволення. З приємними спогадами всі розходились, прощали дорогих гостей з побажанням зустрічі на слідуючім ювілею.

Марія Білоус

ПЕРЕДРІЗДВЯНИЙ ВЕЧЕРОК

Відділу Лесі Українки, Гемилтон, Онт.

В Гемилтоні вже увійшло в гарну традицію: незадовго перед українським Різдвом наше жіноцтво влаштовує товариський вечерок. Цього разу членки відділу Лесі Українки зійшлися на такий вечерок 4 січня 1965 р. і засіли за столи в затишній, просторій залі громади св. Володимира. Всі встали і парох, о. прот. Василь Федак провів молитву і поблагословив страви. Смачну вечерю майстерно приготовили жінки-господині під проводом пані Січової. По вечері взяв слово о. прот. Федак. Згадав про велику ролю українського жіноцтва в Канаді і закликав до дальшої праці для добра нашого народу, для виховання молоді у релігійному і національному дусі. Жінка-українка ніколи не старіється, стало працює на рідній ниві і не йде на „рітаєрт" — закінчив своє слово парох громади.

З піднесенням проспівали всі присутні величну коляду „Бог Предвічний". Голова відділу п. Кінар запросила до слова пані Анну Токарик. Жінки із живим зацікавленням прослухали виступ домініяльної голови Союзу Українок. Пані Токарик недавно повернулася з організаційної обїздки відділів Союзу на заході Канади. Цікаві були зустрічі, повно нових вражень. „Але я справді скучила за своїм Гемилтонським відділом, щиро призналася пані Токарик, хоч і добре в гостях, в дома є все ж краще". Наші гарні українські традиції передали нам батьки і матері. Ми їх зберегли і треба передати їх нашим дітям і внукам. Пані Токарик тепло згадала про наш жіночий журнал „Промінь": „Ми справді щасливі, що маємо свій цінний журнал, який гуртує, єднає нас в одну родину. Не лише наші членки, але й багато жінок за кордоном все більше передплачують наш чудовий „Промінь". На закінчення свого слова пані Токарик щиро привітала всіх присутніх з наближенням Різдва і Нового Року. На запрошення голови п. Кінар пані добродійка Федак переказала свої цікаві спогади будучи на заході Канади.

Після цього жінки обмінялися дарунками. Зробили і збірку на пресовий фонд журналу „Промінь". Збірка принесла 30 дол.

Г. К.

ЙОРДАНСЬКА СВЯТА ВЕЧЕРЯ

В понеділок, 18-го січня 1965-го року, заходом громади в Смокі Лейк, Алта, відбулася Йорданська Свята Вечеря.

Цьогорічну Святу Вечерю приготовляли усі члени громади, але найбільше праці мусіло покласти жіноцтво зорганізоване в Союзі Українок і Сестрицтві Св. Анни. Цього року Свята Вечеря відбулася так, як і минулими роками, але відріжнялася великою присутністю членів і прихильників громади, особливо молодими людьми. Простора заля Українського Народного Дому не вмістила всіх прибулих, щоб разом спільно засісти в одній залі до Святої Вечері і членкині Союзу мусіли застеляти столи для поверх пятдесят осіб у другій залі Українського Народного Дому. Перед споживанням страв всі, як одна християнська родина відспівали коляду „Бог предвічний", а після неї о. Рибалка поблагословив страви. По вечері малі діти, які ходять до недільної школи відспівали пару колядок і цим започаткували спів українських колядок, які співав наш церковний хор під проводом пані Марії Антонюк. Багато членів громади, які люблять співати, прилучилися до хору, а решта членів і прихильників поверх години вслухувалися в прекрасні мелодії українських коляд і щедрівок.

Багато в нас пишеться про збереження традицій нашого народу й я вірю, що Йорданська Свята Вечеря

ЮВІЛЕЙ ВІДДІЛУ В ҐРОНЛИД

Жіноче товариство ім. Кн. Ольги Ґронлид, Саск. Сидять зліва направо: Василина Щербій, Стефанія Іванусь, Павліна Данилюк, Павліна Чорний, Марія Данилюк, Вікторія Щербій, Текля Ґурська, Василина Черній, Текля Клеменко. Другий ряд: Вікторія Рак, Зеня Панчук, Павліна (В.) Данилюк, Марія Ґрипюк, Христина Щербій, Текля Пшик, Марія Тернопольська, Анна (І.) Петрів, Анна Вахняк. Третій ряд: Василина Вахняк, Марія Щербій, Наталія Антонійчук, Ґеня Боднарчук, Анна Вахняк, Марія Арсеній, Анна (В.) Петрів і Марія Асадчук.

В неділю, 18 жовтня, 1964 року відділ Союзу ім. Кн. Ольги в Ґронлид, Саск. святкував 35-ліття свого існування. Ювілейне свято почалось Службою Божою, яку відправляв Всеч. о. М. Критюк. Учасники вислухали Панахиду за померших членок і Молебень за здоров'я членок та їх родини. Відтак у Народнім Домі відбувся спільний обід, а по нім слідувала програма свята, якою керувала голова відділу, пані Марія Данилюк.

Програма свята почалась молитвою „Боже, вислухай благання", яку провів Всеч. о. Критюк. Свято відкрила голова т-ва, пані М. Данилюк, привітавши учасників свята. По цім слідували привіти від сусідніх відділів: пані Юзва — від. О. Басарабової з Нипавин, пані В. Кивирига — від. Кн. Ярославни з Бруксбі, п. Іван Данилюк від церковної громади. Пані П. Чорний прочитала писемний привіт від централі Союзу Українок Канади і від відділу Л. Українки з Вірдейл. Хвилинною мовчанки вшановано членок, що відійшли у вічність. На прибранім напереді столі стояли традиційні колачі, ювілейний торт (коровай). Під час відчитування імен померших членок, дві членки т-ва засвічували свічки в їх память.

На програмі свята була точка церемонії вшанування і відзначення бувших голів т-ва; ними були: Вікторія Щербій, Марія Тарнопольська, Текля Ґурська, Анна Петрів, Текля Пшик, Зеня Панчук, Катерина Швець, Марія Данилюк, Марія Боднарчук.

Гостем промовцем на святі була голова пров. екзекутиви Союзу Українок в Саскачевані, пані Соня Стратійчук. У своїй обширній промові пані Стратійчук обговорювала наші сучасні завдання, наші проблеми, підкреслила важливість освітної праці по відділах. Вона піднесла заслуги піонерок нашого громадського життя в минулому та поділилась своїми спостереженнями з побуту в Європі минулого року.

Слідуючим промовцем був Всеч. о. М. Критюк, який висловив оцінку праці членок т-ва для церкви і для української справи взагалі.

Відбулась церемонія вручення грамот Союзу членкам, що належать до т-ва через 25 років і більше. Відзначені були: Вікторія Щербій, Марія Ґрипюк, Анна Вахняк, Катерина Письменна, Василина Щербій, Марія Боднарчук, Анна Тодорова, Христина Щербій, Марія Шкварчук, Анна В. Петрів, Текля Клеменко, Текля Ґурська, Анна І. Петрів, Марія Тарнопольська, Василина Черній, Текля Пшик, Марія Сорока, Ольга Іванусь, Євдокія Кованюк.

Програма свята перепліталась концертовими точками під проводом па-

---

належить до нашої традиції, яку треба зберігати, бо на ній, як говорив о. Рибалка, „ми збираємось як одна велика християнська родина в єдності, любові і згоді". Слід згадати, що восьмирічна Орися Рибалка між співом хору проспівала коляду „По всьому світі...", за яку була нагороджена рясними оплесками. Розходилися члени громади з Святої Вечері з вірою, що їх праця при громаді буде продовжуватися підростаючою молоддю, що так численно заповнила Український Народний Дім.

Матрона Лопатинська, кор. секр.

Голови відділу за 35 років.
Зліва направо: Анна В. Петрів, Зеня Панчук, Катерина Швець, Марія Данилюк, Софія Стратійчук, Вікторія Щербій, Текля Ґурська, Марія Тернопольська, Текля Пшик.

ні Зені Панчук. Першу пісню „Думи мої" відспівали членки відділу, другу — „Розкішний степ" відспівали дівчата, а третю — „Ой, горе тій чайці" — жіночий хор. Кінцеве слово сказала пані Катерина Швець, ювілей закінчився роздаванням ювілейного короваю і чаєм, що його подавали дівчата-сумківки. Під час перекуски відбулась розігравка на дві речі — вишиваний обрус, роботи Вікторії Щербій і подушечка на голки — роботи Теклі Ґурської. Ввесь дохід з розігравки т-во переслало на організаційний фонд Союзу Українок Канади.

Павліна Чорний і Василина Черній, секретарки свята

З ІСТОРІЇ ВІДДІЛУ
в Ґронлид

В програму ювілейного свята у Ґронлид входила обширна історія початків і розвитку т-ва аж дотепер, яку дала на святі пані Вікторія Щербій. Поміщуємо лише деякі уступи з неї.

Відділ зорганізовано 1929 року стараннням бл. п. Галини Галицької (добр.) „Це була людина великої шляхетности, високої культури і незміряної щирости для української справи та посвяти для неї. Вона з такою вірою йшла в організацію українського жіноцтва в Канаді, щоб піднести його на вищий рівень, щоб побачити його на культурнім рівні з жіноцтвом інших народів у Канаді, — сказала пані Щербій. У своїй дальшій промові пані Щербій зясувала ті великі труднощі, які їм приходилось поборювати на початку, бо тоді не було тих будинків, що тепер і громадянство наше тоді не було заможне.

На перших організаційних зборах вписалось 13 членок, а першою головою т-ва була Галина Галицька. Інші членки заряду — заст. голови — Параня Хімій, секретарка — Вікторія Щербій, касиєрка — Єлена Панчук, контрольна комісія — Марія Ґрипюк і Анна Велиган, господині — Катерина Письменна і Анаст. Щербій.

Головним завданням жін. т-ва на початку було згуртувати все українське жіноцтво в місцевости при своїй організації і помогти в будові Народного Дому. Добрий провід т-ва забезпечував його ріст і успіхи праці. В 1930 році в т-ві було вже 34 членки. В 1931 році т-во вступило в ряди Союзу Українок Канади і стало відділом. Від самого початку членки т-ва опікувалися недільною школою і рідною школою, давало поміч молодечій організації СУМК. Членки т-ва віддавали багато праці для місцевої церкви, Народного Дому, але й багато помагали загально українським потребам, як інститутам, пресі, різним організаціям в Старім Краю ще до війни, Червоному Хрестові та інше.

Наше т-во від самих початків було повязане духово з Союзом Українок Канади. Всі голови Союзу Українок відвідували нас і виголошували промови. 1939 року т-во святкувало свій 10-літній ювілей. Наші членки читали різні часописи, передплачували „Жіночу Долю", „Нову Хату", „Український Голос", „Вісник", а тепер багато членок нашого відділу з насолодою читають свій журнал „Промінь".

В роковини 35-ліття схиляємо голови перед членками-піонерками, що відійшли від нас у вічність. Їх посвята і труди будуть завжди світлим прикладом для нас, щоб з пошаною до своєї церкви, до Бога і з любовю дальше працювати для свого українського народу.

20-ЛІТТЯ ВІДДІЛУ КУК У ВІННІПЕҐУ

Комітет Українок Канади, відділ у Вінніпегу відсвяткував 20-ліття свого існування в неділю, 13 грудня, в домівці КУК, 456 Мейн вул. В програмі святкування були концертові точки, доповіді й чайне прийняття.

Гості сиділи при гарно прибраних столах а за головним столом, на якому пишався святочний коровай — сиділи бувші голови відділу: пані М. Марко, Д. Гаврисишин, Л. Чайковська, А. Круцик, М. Боянівська, І. Ґайовська, М. Вавриков, предсідниця свята, М. Дима, перша голова централі Комітету Українок Канади, теперішна голова централі КУК пані Башук, екзекутивний директор КУК — п. В. Кохан і теперішня голова місцевого відділу КУК пані Ґеновефа Білоус.

Свято розпочато молитвою, яку провела голова відділу, пані Білоус. Опісля привітала гостей такими словами: „В імени Комітету Українок Канади вітаю всіх, що ласкаво прибули взяти участь у нашім святі. Своєю присутністю ви виявили бажання з нами достойно відзначити 20-ліття існування нашого відділу. Ваша присутність це признання за вашу дотеперішню працю та заохота до дальших діл. Сподіваємося на будуче вашої моральної і матеріяльної піддержки, за що вже наперед складаємо сердечну подяку.

Святкуючи 20 ліття нашого відділу, не можемо оминути згадки про тих наших заслужених співробітниць, що відійшли у вічність. Маю на увазі: Ганну Мандрику, Анастазію Рудачек, Катерину Вавриков, Дарію Сторожинську і Марію Гаврилюк. Прошу встати та вшанувати їх память

однохвилинною мовчанкою."

Після цього п. Білоус передала провід свята пані М. Вавриков, голові культурно-освітнього комітету КУК. Пані Вавриков покликала п. М. Диму, щоб представила бувших голів відділу. Пані Дима представляючи кожну бувшу голову і відзначила їх працю та заслуги. Не було присутних поміж бувшими головами п. П. Ґеник, яка тепер живе в Реджайні і П. А. Тарновецької, що живе у Ванкувері.

В концертовій програмі були такі точки: Жіночий хор УНО під диригентурою п. В. Климкова; квартет з музичної школи Валей Пітерс; спів п. добр. Сасс при акомпаніяменті панни Х. Сасс; вірш — Українській Жінці — Д. Геродота віддеклямувала панна Теодора Гаврисишин.

Головну доповідь на тему „20-ліття Відділу КУК" виголосила п. Люба Чайковська. Про 80-ліття жіночого руху говорила п. Н. Башук, а п. Кохан про завдання на майбутнє.

На закінчення п. Білоус покраяла святочний коровай та роздала гостям.

Ірина Ґайовська, рек. секр.

Бувші голови Комітету за минулих 20 років: Марія Марко, Теодора Гаврисишин, Ірина Ґайовська, Ґеновефа Білоус, Анна Крищук, Марія Боянівська, Люба Чайковська.

БРИЛЯНТОВЕ ВЕСІЛЛЯ У ТОРГИЛД

Піонери Іван і Єлена Микитей святкували 19 січня, 1965 року брилянтовий ювілей свого подружжя. Всеч. о. Стратійчук відслужив Молебень у місцевій Укр. Прав. Церкві. По цім в залі під церквою відбулась гостинна вечеря.

Серед численних привітань, які наспіли в честь ювілятів, були привітання: від їх Королівського Величества Королеви Єлисавети, від премієра Канади Л. Пірсона, провідника опозиції п. Діфенбейкера, ґубернатора Алберти дост. Персі Пейджа і посла оттавського сойму п. Фейна, посол пров. легіслятури Михайло Сенич і мейор Яхимець з Торгилд зложили свої желання особисто.

Вітали ювілятів представники — члени церковної громади та жіночого т-ва, складали привіти від родини. Пані Ґорецька вручила квіти від жін. т-ва, П. Ізидор Ґорецький говорив про заслуги ювілятів, як піонерів поселенців. Між іншим він сказав, що батько Івана Микитея, Олександер Микитей записаний як мешканець SE¼—27—1—6E недалеко теперішнього містечка Ґардентону в Манітобі ще в 1900 році. Цей запис можна знайти у книжці про перших українських поселенців, яку написав др. Кисілевський.

Іван Микитей прибув до Канади з родичами з села Заставна, Буковина 1896 року, коли він мав 11 років. Пані Єлена Микитей з дому Остафійчук, приїхала з родичами в 1904 році, маючи 16 років. Родичі поселились на фармі в Карібу, недалеко Ленкестер, Міннесота. Подружились ювіляти 1905 року і жили в Карібу до 1909 р., переїхали до Едмонтону, Алберта вже з двома дітьми.

В 1910 році вони поселились на гомстеді у Візел Крік в Альберті, вісім миль на схід від Торгилд. П. Микитей цікавився громадським життям, школою, держав пошту. В 1931 році вони перебрались з родиною на фарму дві милі на південь від Торгилду, де жили, де на старші літа замешкали в Торгилд.

Господарем свята був п. Хмара. Квіти вручили ювілятам від громади Української Православної Церкви, від жін. т-ва при Злученій Церкві, від синів Олександра і Василя, дочки Єлени Бекер і від сусідів зложив желання п. Михайло Проданюк, Євген Микитей говорив в імені внуків, а маленька Бренда Витвіцька

П-во Єлена й Іван Микитей

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

ВЕЛИКДЕНЬ КОЛИСЬ

Колись дома готування до Великодня завдавали господиням дуже багато клопоту. Великого тижня ціла хата немов ставала веселішою. Пахло у ній якимись особливими пахощами, а в коморі з'являлось щодня якесь нове печиво.

У скриночках зеленіло заздалегідь засіяне жито для прикраси Великоднього стола.

Господині мали добрий розподіл праці на ввесь тиждень. У Велику п'ятницю святковано, а в суботу варили різне м'ясиво та борщ.

В кухні бабусі та мами вичаровували різне печиво. Домашні ходили тихою ходою, навіть двері треба було тихо зачиняти, щоб не стрясати тіста, бо не випечеться, як слід.

Передусім пекли „паску" у глибокій, круглій формі з несолодженого тіста. Зверху прибирали її хрестиком та всілякої форми оздобами з тіста. На Великій Україні паска мала форму галицької „баби", що її випікано у високій, карбованій формі.

„Баби" вимагали великого знання від господині, як теж найкращої муки (борошна), дуже багато яєчок, вірніше самих жовтків, свіжого масла та різних запашних домішок. Тісто вибивалося в ночовках довго рукою. В той час, як це легеньке тісто росло, то в кухні мало бути тихо, як у церкві. Готування печі було теж нелегким завданням. Готові баби спочивали на столі, притрушеним дрібним сіном, вкритим полотном. Качали ними легенько, щоб не запалися з одного боку. А потім поливали їх поливою з цукру та білків, що спливала аж додолу.

Дальше печиво — „перекладанці". Це коржі з бабового або іншого доброго дріжджового тіста, перекладані всячиною, напр. горіховою, або мигдалевою масою, варенням, або смаженими на соковинку помаранчами. Ще була добра сирна паска, сирники, коржі з повилом, торти та дрібне печиво.

З м'ясива готували: шинку, печену телятину, паштет, різні ковбаси, сальцесон, паштетові кишки та в декого начинюване порося. До м'ясива майонезова підлива, хрін, бурячки з хроном та кмином.

У велику суботу застеляли Великодній стіл. Довгий стіл вкритий білісінькою скатертою, а на ньому по середині в глибині паска, направо баби, коржі та торт, наліво шинка без шкірки, настромлена гвоздиками, на полумисках ковбаса та інше м'ясо, хрін. Посередині край стола сирна паска заквітчана барвінком, сир та масло. На мальованій мисці яєчка та крашанки. Увесь стіл прибраний теж барвінком, зеленим житом та весняними квітами у вазонках.

В містах освячували ці Божі дари пан-отці в домах, на селі на церковному майдані по Воскресній Службі. Це свячення залишало незабутній образ назавжди.

Минулося, та чи повернеться до нас Великдень у цій формі? Сьогодні ж доводиться його святкувати різно. Тим в чужій хаті, тим на новому, може ще не дуже багатому господарстві, іншим в дорозі на морі або в небесній блакиті, в літаку.

„Життя" 1949 р. ч. 4.

вручила квіти від правнуків.

П-во Микитей у своєму слові до присутніх висловили подяку дітям за улаштування вечора, Всеч. о. Стратійчукові за відправу Молебня. Мило їм було бачити своїх дітей, унуків і правнуків, сусідів і громадян, що так численно зійшлися на це родинне свято.

Бажаємо ювілятам довгого і веселого життя, бо вже велика рідкість, щоб мати між собою членів першої іміграції до Канади.

Присутній.

Паска на білках

2 пачечки скороростучих дріжджів, пів горнятка теплої води, 2 ложки цукру, пів кварти праженого молока, пів горнятка топленого масла, 8 білків, 1 ложка соли і муки на заміс.

Розпустити дріжджі в воді і додати цукор. До теплого молока додати масло, сіль, дріжджі і трохи муки, щоб зробити не надто густу рощину. Добре все разом вимішати. Вбити білки на піну і додати до розщини, вимішуючи все разом ложкою. Додати муку і замісити тісто так як на хліб. Добре вимісити. Поставити в тепле пісце, щоб підросло до подвійної величини. Помісити і ще раз дозволити вирости. Виробляти у форми, лишаючи трохи тіста на прикраси. Як виросте помастити вбити яйцем і пекти в мірно огрітій печі.

Шинка на Великдень

Шинку можна варити, або пекти. Наперед зважити шинку і вирахувати точний час варення або печення, дозволяючи 20 хвилин на кожний фунт.

Якщо шинка куплена в мясарні, то вона звичайно має потрібну скількість соли. Домашньої роботи шинки бувають деколи пересолені й може потребуватимуть трохи відмочення на короткий час.

Коли хочемо шинку варити, то насамперед треба її обмити, залляти кипячою водою, щоб відразу заклеїти соки довкруги і вставити в гарячу піч, а опісля знизити температуру до 350 степенів. Вирахувати час відповідно до фунтів ваги. Зварену шинку лишити в росолі аж доки не вистигне. Пізніше росіл зілляти в слоїки тримати в холодім місці для пізнішого ужитку в стравах. Придається до фасолі, борщу, капусняку і подібного.

До печення шинку витерти вогкою стиркою, положити в посудину товстою частиною шинки до гори. Замісити тісто як на пироги, розтачати і покрити тістом цілу шинку довкруги. Спершу пекти в гарячій печі, а опісля знизити температуру до 350 степенів. Час вирахувати відповідно до ваги. Коли шинка готова відкинути тісто.

Бабка делікатна

1 горнятко пряженого молока, 3 пачечки сухих скороростучих дріжджів, 4 горнят муки (приблизно), ¾

горнятка масла, ¾ горнятка цукру, 8 жовтків, 2 білки, 1 ложечка соли, терта скірка одної помаранчі, сік одної помаранчі, ½ горнятка помаранчевого соку, 1 ложечка ванілії.

Розпустити дріжджі в літеплім молоці з трьома ложками цукру. Коли дріжджі розмокнуть, додати стільки муки, щоб зробити вільну рощину. Муку найкраще давати ложкою, щоб не перейти міри. Вимішати добре і відставити в тепле місце, щоб розчина підросла. Жовтки і білки поспати сіллю і вбити на піну. Додати цукор і далі вбивати. Додати ту масу до розчини і далі вбивати, дати всі, інші складники крім масла. Замісити вільне тісто. Якщо тісто дуже рідке, додати трошки муки, тільки не забагато. Тісто має бути вільне і багато рідше як на хліб. Коли вся мука вимішена, додати розтоплене масло й усе разом вимісити, щоб тісто відставало від руки. Поставити тісто в тепле місце, щоб виросло. Коли тісто подвоїться, помісити і ще раз дозволити підрости.

Наготовити високі форми. На це дуже добре надаються бляшанки з меду. Форми вимастити добре маслом спід і боки, дати досить просіяних кришок з хліба і на спід і боки. Тіста накладати тільки одну третину форми. Коли тісто виросте й форма повна, пекти в температурі 350 ступенів від 50 хвилин до години, залежно від величини форми. Уважати, щоб у печі не пересувати бабок, бо тісто може стрястися. Спечені бабки класти на подушку застелену чистою стиркою. В часі охолодження обертати їх, щоб не злягліся в один бік.

Сирник

1 фунт свіжого сира, 2/3 горнятка цукру, 4 яйця відділені, 4 ложки муки, 1 ложечка ванілії, терта скірка з половини цитрини, сік з половини цитрини, 1 горнятко солодкої сметанки, ¼ ложечки соли.

Сіпд під сирник

14 „грейгам вейферс", 4 ложки масла, 2 ложки цукру, пів ложечки цинамону.

Розвалкувати „греймем вейферс" на дрібні кришки. Додати масло, цукор і цинамон. Вимішати все разом. Вимастити маслом квадратову скляну вогнетривалу форму й вложити рівною верствою спід і боки форми грегамовими кришками, лишаючи кілька ложок кришок для посипання верх сирникової маси.

Перетерти сир через ситко. Яйця відділити. Вбити жовтки на пухку піну. Додати цукор і дальше вбивати. Домішати сир, муку, ванілію, цитринову скірку і цитриновий сік. Додати сметану і все разом вимішати. До білків додати сіль і вбити на тугу піну, але не суху. Легко завинути піну з білків у першу масу. Більше не вбивати, ані не перемішувати, тільки скорим легким рухом звести все разом. Вложити масу в приготовану форму. Верх притрусити грегемовими кришками. Пекти в дуже вільній печі від 300 ступнів до 325 одну годину. По годині пригасити вогонь, отворити піч і лишити сирник у печі до охолодження.

Маринована телятина

Замість вепрової шинки можна намаринувати на свята телячу. Уважно відділити з шинки кістку так, щоб мясо виглядало як вепрова шинка. Окремо змішати зо дві ложки соли, ложечку салітри, зубок розтертого часнику і трохи мішаного коріння. Натерти тим мясо зо всіх сторін, включно з тими прорізами, де була кістка. Вложити мясо в камянку, або в поливану посуду й обертати щодня. По трьох днях готове. Тоді добре обмити і пекти, обливаючи шинку в часі печення товщем. Хто любить солодкавий смак мяса, може додати до соли ложку або півтора цукру в часі маринування.

Заправлений хрін

Змолоти хрін на машинці, посолити, додати цукру та оцту до смаку, зложити в чистий слоїк а на верх полляти трохи оцту і посипати цукром, щоб не чорнів. Закрутити тісно. Перед поданням на стіл можна до хрону дати трошки свіжої сметани і розправити. Сметани дати трошки, тільки, щоб хрін тримався купками. Хрін смачний і без сметани.

Ковбаса

Перед поданням на стіл ковбаси, перше її треба припекти цілою, щоб трохи стопити з неї товщ. Після того краяти.

Горіховий Торт

8 яєць, відділених
1 горнятко мілкого мучкового цукру (айсінг або фрут)
½ фунта мелених волоських горіхів
3 ложки тертої булки, пересіяної
1 ложка цитринового соку
1 ложечка тертої цитринової скірки
Кілька зерен соли

Жовтки вбити з цукром на пухку масу. Домішати дрібно змелені горіхи (перед меленням просушити горіхи в печі і легко зарумянити, будуть смачніші) і дати решту складників. Білки вбити на тугу піну і легко завинути в масу. Дати масу до двох або трьох круглих форм, вистелених восковим папером і вимащених мяким маслом. Пекти в мірно гарячій печі (350 ст. Ф.) пів години. Коли торт відстає від берегів форми і середина торта на дотик пальця не здушиться, торт готовий. Уважно вийняти з печі і лишити в формі до вихолодження. Вложити вихолоджений торт на тарілку і зняти папір. Переложити торт кавою або горіховою массю, а верх і боки полюкрувати.

Горіхова маса до торта

1 горнятко дрібно мелених волоських горіхів
½ горнятка мучного цукру (айсінг)
Кілька ложок сметани ,стільки, щоб сполучити складники в одну суцільну масу)

Змішати все разом і добре вимішати. Дати на торт тонесеньку верству кисловатої мармеляди або галярети (джелі), а на верх горіхову масу.

Кавова маса до торта

½ горнятка молока
2 ложки муки
2 жовтки
2 ложки міцної чорної кави
½ горнятка цукру
½ горнятка масла

Розправити в молоці муку і заварити на вільнім вогні, мішаючи ввесь час. Зняти з вогню, трохи прохолодити і дати жовтки і каву. Добре разом вбити на гладку масу. Утерти цукор з маслом, додати до маси і добре вбити. Дати до холодільника на кілька годин, щоб маса добре застигла і згусла. До маси можна теж дати мелені горіхи, як хто бажає.

P 90 JAN 66
SAMYCIA MRS S
6712-111 AVE
EDMONTON ALTA

У 5-річчя „Променя"

НАША КАМПАНІЯ

В попередніх числах „Променя" ми вже проголошували нагороди за придбання нових передплатників. У виказі, що поміщуємо нижче, побачите імена пань, які посвячують час для здобуття нових читачів журнала. Кожна з тих пань виконує цю працю добровільно з почуттям свого національного обовязку. І такої посвяти ми не можемо не цінити. Кожна новоздобута передплатниця це цеголка під будову сильнішого муру нашого журнала, це побільшений шерег читачів серед нашого жіноцтва.

Друга частина нашої кампанії це ювілейний фонд. Це один з важливих проєктів нашої організації в цім році. І треба з радістю ствердити, що наше членство йде назустріч цій роботі на місцях. Наспівають листи з місцевостей, в яких йде підготовча праця для святкування — 5-ліття, а тим самим і збірка фондів та пожертв від відділів, щоб зміцнити фінансові ресурси журнала.

Понижче подаємо виказ пожертв, а також виказ імен, що придбали нових передплатників. Висловлюємо сердечну подяку всім жертводавцям і тим, що працюють в кампанії придбання нових передплатників. Кличемо тих, що є тут та інших до продовження праці в цім напрямі. Тих, що мають достатнє число на нагороду, просимо повідомляти нас, чи вислати її тепер, чи опісля, по закінченні кампанії. Всі ті, що трудились в кампанії будуть проголошені на головнім з'їзді Союзу в Торонто наступного літа.

ПРИДБАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Пані М. Нижник — Вінніпеґ — 3
Пані К. Ксянзина — Ст. Алберт, Алта. — 1
Пані М. Білоус — Давфин, Ман. — 1
Пані О. Ільченко — Вінніпеґ — 1
Пані Г. Лучак — Вернон, Б. К. — 1
Пані А. Погранична — Ніяґара Фалс, Онт. — 1
Пані А. Ференс — Ґримзбі, Онт. — 1
Пані Р. Томащук — Мічам, Саск. 1
Пані Ольга Маковська — Дніпер, Саск. — 1
Добр. Л. Слюзар — Монтреал — 1
Пані Анна Гриньків — Емгерстбурґ, Онт. — 1
Пані М. Солонинка — Вінніпеґ — 1
Добр. Галя Зузак — Геффорд, Саск. — 1
Пані Една Павлик — Скарборо, Онт. — 1
Пані А. Макарчук — Вінніпеґ — 1
Панна Анна Фігус — Торонто — 1
Пані Л. Киба — Флин Флон, Ман. — 1
Пані О. Сушко — Гемилтон — 1
Пані Гафія Личак — Мирнам, Алта. — 1
Пані А. Ілащук — Радвей, Алта. — 1
Пані К. Міськів — Едмонтон — 1
Пані М. Гамонів — Келґері, Алта. — 1

ВИКАЗ ЮВІЛЕЙНИХ ПОЖЕРТВ

Відділ ім. О. Пчілки — Форт Вілліям, Онт. — $31.00
Відділ ім. Л. Українки — Гемилтон, Онт. — 30.00
З похорону бл. п. Степана Гайдичка — Монтреал, збірку переслав о. Ф. Легенюк — 18.00
Відділ ім. Л. Українки — Ватсон, Саск. — 15.00
Відділ при Прав. Громаді Св. Ілії — Едмонтон — 10.00
Відділ ім. Л. Українки — Форт Френсес, Онт. — 10.00
Пані Марія Білоус — Давфин, Ман. — 10.00
Пані Марія Сімчич — Вінніпеґ, в память своїх родичів бл. п. Н. і Т. Боднарчуків — 10.00
Пан І. Горецький — Торгилд, Алта. — 10.00
Пані Б. Мельник — Монтреал від комітету святкування 80-ліття жіночого руху — 10.00
Пані В. Довґань — Монтреал — 6.50
Пані Емма Верхомин — Едмонтон — 5.00
Пані Ц. Кравчук — Давфин, Ман. — 5.00
Панна Марія Слижук — Давфин, Ман. — 5.00
Пані Анастазія Пітухова — Едмонтон — 5.00
Пані Софія Кушнірук — Винярд, Саск. — 5.00
Пані Т. Олійник — Форт Френсес, Онт. — 5.00
Пані К. Сакалюк — Торонто, Онт. — 5.00
Пані М. Савіцька — Чиливек, Б. К. — 5.00
Пані Л. Киба — Флин Флон, Ман. — 5.00
Пані М. Цьона — Блейн Лейк, Саск. — 5.00
Пані В. Ґоряк — Вінніпеґ у першу річницю смерти своєї мами бл. п. В. Тирновецької, що упокоїлась 12-го квітня 1964. — 5.00
Пан Іван Волос — Едмонтон, Алта. — 3.35
Пані Марія Григорчук — Етелберт, Ман. — 3.00
Пані Анна Буяр — Форт Френсес, Онт. — 3.00
Пані С. Сиротюк — Ніяґара Фалс, Онт. — 3.00
Пані В. Маланчук — Монтреал — 2.50
Пані Анастасія Бобіцька — Бітон, Б. К. — 2.50
Пані Параскевія Слижук — Давфин, Ман. — 2.00
Пані Марія Андрейчук — Давфин, Ман. — 2.00
Пані Р. Ґовда — Едмонтон — 2.00
Пані М. Стратійчук — Едмонтон — 2.00
Пані М. Боянівська — Вінніпеґ — 2.00
Пані М. Солонинка — Вінніпеґ — 2.00
Пані В. Лисий — Ніяґара Фалс, Онт. — 2.00
Пан Ф. Ємчук — Форт Вілліям, Онт. — 2.00

По $1.50: Ольга Никифорук — Ричард, Саск., Стела Стрільчук — Давфин, Ман., добр. О. Савчук — Вінніпеґ, І. Томаш — Вегревил, Алта., Анна Ревун, П. Саламандик, М. Солона й Ф. Мокрицька — Едмонтон, Т. Гандзюк — Транскона, Ман., Т. Пивовар — Ст. Кетеринс, Онт., М. Токарчук і Марія Франко — Ватсон, Саск., А. Мельниченко — Форт Вілліям, Онт., добр. Л. Слюзар, Т. Дробот, П. Шарановська, А. Прокопюк і Г. Мельник — Монтреал, Е. Кіт — Веленд, Онт., А. Стахів і І. Короліщук — Торонто.